

Verkenningennota
t.b.v. Structuurvisie Harderwijk 2031

Verantwoording

Titel: Structuurvisie Harderwijk 2031
Projectleider: De heer H. Maas
Auteur(s): De heer H. Maas, R. van de Hazel, mevrouw H. Annink, A. Beek en
H. van der Voort
Kerngroep: De heer H. Maas
Mevrouw H. Annink
De heer R. van de Hazel
Mevrouw H. van der Voort
Aantal pagina's: 55
Datum: 29 oktober 2011
Status: DEFINITIEF

gemeente harderwijk

Gemeente Harderwijk

Havendam 56

Postbus 149

3840 AC Harderwijk

Telefoon: 0341 411 329

Fax: 0341 425 895

E-mail: info@harderwijk.nl

Internet: www.harderwijk.nl

1	RUIMTE	4
1.1	GEMEENTELIJK BELEID	4
1.1.1	Handboek Harderwijks Groen	4
1.1.2	Hondenbeleid	6
1.1.3	Speelruimteplan	6
1.1.4	Toekomst voor tastbare geschiedenis, kansen kosten keuzen voor monumenten, archeologie en cultuurlandschap	6
1.1.5	Mobiliteitsvisie 2030, op weg naar kwaliteit	6
1.1.6	GVVP	7
1.1.7	Gemeentelijk rioleringsplan Harderwijk 2005 tot 2015 en module verbreed GRP 2010 – 2015	7
1.1.8	Waterplan Harderwijk 2006-2009	7
1.1.9	Sport in Harderwijk, samen sporten, bewegen en leven 2006-2010	9
1.1.10	Milieubeleidsplan Harderwijk 2009-2012	10
1.1.11	Welstandsnota	12
1.1.12	Woonvisie 2010	13
1.2	PROVINCIAAL BELEID	13
1.2.1	Streekplan Gelderland 2005, kansen voor de regio's	13
1.2.2	Regioparagraaf Noord-Veluwe	18
1.2.3	Wonen	21
1.3	RIJKSBELEID	24
1.3.1	Nota Ruimte	24
2	ECONOMIE	28
2.1	GEMEENTELIJK BELEID	28
2.1.1	Kantorennota	28
2.1.2	Visie op de detailhandel	28
2.1.3	Beleidsvisie en businessplan Harderwijk Recreatie en Toerisme	28
2.1.4	Nota evenementenbeleid	29
2.1.5	Leisure visie	29
2.1.6	Uitgaan in Harderwijk 2008-2010	30
2.2	REGIONALE DOCUMENTEN	30
2.2.1	Water wild en wellness	30
2.2.2	Visieontwikkeling Hanzesteden	31
2.2.3	Positionpaper Noord Veluwe bundelt haar economische krachten	31
2.3	PROVINCIAAL BELEID	32
2.3.1	Maak het in Gelderland	32
2.3.2	Provinciale verkenningen 2010- 2015	33
2.3.3	Uitvoeringsprogramma vrijetijds economie	34
2.3.4	Structuurvisie bedrijventerreinen en werklocaties	34
2.3.5	Gelderse aanpak herstructurering	36
3	SOCIAAL	38
3.1	ONDERWIJS	38
3.2	JEUGD	40
3.3	GEZONDHEID	41
3.4	WELZIJN EN ZORG	42
3.4.1	Wmo-nota Gewoon meedoen	42
3.4.2	Vrijwilligerswerk en Mantelzorg	43
3.4.3	Maatschappelijke zorg	45
3.4.4	Schuldhelpverlening	47
3.4.5	Masterplan Gebouwde voorzieningen Wonen, zorg, welzijn	49
3.5	SPORT	50
3.6	VEILIGHEID	51
3.7	KUNST EN CULTUUR	53

1 Ruimte

1.1 Gemeentelijk beleid

1.1.1 Handboek Harderwijks Groen

In het Handboek Harderwijks Groen wordt al het groen binnen de gemeente in samenhang bekeken. Vanuit die samenhang is een visie op het Harderwijks Groen opgesteld. Voor groen is duurzaam en op lange termijn denken erg belangrijk. Ontwikkelingen in Stad en landschap zijn echter volop in beweging. Het is daarom extra belangrijk een duidelijke visie op groen te hebben, zodat in het spanningsveld dynamiek versus duurzaamheid het belang van groen evenwichtig meegenomen wordt.

Ambitie:

het ontwikkelen, versterken en in standhouden van een typische Harderwijker groenstructuur, die robuust is, met een grote gebruikswaarde en waarmee de relatie tussen stad en landschap wordt versterkt.

Kader:

Op basis van de opgaven is de koers van het groen in Harderwijk bepaald. Hieronder zijn de hoofdpunten (8 thema's) weergegeven:

Tussen Veluwe en Zuiderzee:

- ♦ ligging tussen Veluwe en Randmeer herkenbaar maken
- ♦ soortkeuze van het groen aanpassen aan de landschappelijke context

Herkenbare overgang van droog naar nat:

- ♦ versterken van de verschillende landschapstypen door toepassing gebiedsspecifieke beplantingsstructuren

Harderwijks verleden:

- ♦ versterken en herkenbaar maken historische plekken
- ♦ versterken radialen

Overgang stad-landschap:

- ♦ vormgeven overgang stad –landschap
- ♦ ontwikkelen nieuwe routes
- ♦ verbeteren beeldkwaliteit erfbeplantingen en materiaalgebruik

Dorpslandschap Hierden:

- ♦ verbeteren relatie dorp-landschap (vormgeving dorpsrand, routes)
- ♦ dorpse karakteristiek uitgangspunt bij nieuwe ontwikkeling
- ♦ stimuleren erfbeplantingen langs lint
- ♦ herstel of ontwikkeling padenstructuren

Harderwijk en route:

- ♦ vormgeving stadsentrees vanaf snelweg en spoor: stadspoorten
- ♦ beleving van stad tussen bos en randmeer vanaf snelweg en N302 centraal stellen

Toegankelijkheid van het landschap:

- ♦ verbeteren toegankelijkheid landelijk gebied
- ♦ verbetering kwaliteit oversteekmogelijkheden snelweg en N302

Harderwijks groen: robuust en specifiek:

- ♦ ontwikkeling robuuste hoofdgroenstructuur
- ♦ ontwikkeling specifiek harderwijks groenbeeld

Maatregelen:

Harderwijk onderscheidt zich van andere gemeenten in de directe omgeving door haar ligging rechtstreeks aan het water én aan het bos. Daarnaast is de historische binnenstad uniek. Juist op deze kwaliteiten aansluiten, zorgt voor een typisch Harderwijkse groenstructuur met een grote gebruikswaarde. Belangrijk zijn ook een robuuste groenstructuur en de relatie tussen stad en landschap (ook de historie in het landschap weer meer in beeld brengen). Maatregelen die daarop aansluiten dragen dus rechtstreeks bij aan de beschreven ambitie.

Specifieke maatregelen uit het Handboek Harderwijks Groen zijn dan:

- Radiaal Hoofdweg/Deventerweg.
In het kader van thema ‘Tussen Veluwe en Zuiderzee’ door (groen) inrichting de sfeer van de groene ruimte langs Hoofdweg/Deventerweg waar nodig hierop aanpassen (gebiedsspecifieke beplantingsstructuren toepassen). Dit past ook in het thema ‘Overgang stad-landschap’
- Plantwijzer.
Dit houdt in dat de keuzes voor toe te passen beplantingssoorten in heel Harderwijk worden gebaseerd op van nature voorkomende beplanting in de aan Harderwijk grenzende landschapstypen. Deze landschapstypen (onderscheiden in bos, bosrand, stadslanderijen, oeverlanden en water) liggen als het ware nog steeds in zones onder de nu aanwezige bebouwde kom en hebben van oudsher per zone bepaalde kenmerkende beplanting.
Het concept van de plantwijzer moet verder uitgewerkt en doorgevoerd worden in te maken beplantingsplannen. Hiermee wordt in het Harderwijkse groen duidelijker herkenbaar waar je je in Harderwijk bevindt.
De thema’s ‘Tussen Veluwe en Zuiderzee’, ‘Herkenbare overgang tussen droog en nat’ en ‘Harderwijks groen robuust en specifiek’ hebben hiermee te maken.
- Visie vestinggordel en uitwerking daarvan in onder andere Plantagepark en herstel (waar mogelijk) Stadsgrachten. Het Hortuspark zal naar verwachting deze winter heringericht worden. Deze nieuwe inrichting is gericht op een meer historisch karakter dan het huidige park heeft.
Hiermee hangen de thema’s ‘Harderwijks verleden’ en ‘Harderwijks groen robuust en specifiek’ samen.
- Historische radiaal Zuiderzeestraatweg.
Door het eenduidig van begin tot eind beplanten van de Zuiderzeestraatweg met eiken wordt deze historische weg weer duidelijk herkenbaar. Ook is er aandacht nodig voor de in bebouwde kom van Harderwijk hierop aansluitende Hierdense weg, zodat zoveel mogelijk weer één geheel ontstaat. Deze maatregel sluit aan bij de thema’s ‘Harderwijks verleden’, ‘Overgang stad-landschap’, ‘Dorpslandschap Hierden’ en ‘Harderwijks groen robuust en specifiek’.
- Aantrekkelijker stadsrand (Groene Zoom en Hierdense Enk).
Het herstellen en versterken van de landschappelijke kenmerken van het aan de stad grenzende buitengebied. Daarmee hangt (voor zover nodig) ook samen verbetering van de toegankelijkheid van het buitengebied voor fietsers en wandelaars. Het buitengebied wordt op die manier aantrekkelijker als ‘uitloopgebied’ van de stad.
De thema’s ‘Overgang stad-landschap’, ‘Harderwijks groen robuust en specifiek’ en ‘Toegankelijkheid landschap’ worden hiermee uitgewerkt.
Het aanbrengen van beplantingsstructuren rond de Hierdense Enk heeft ook te maken met thema ‘Dorpslandschap Hierden’
- Versterken singelstructuur Hierden.
Herstel van de oorspronkelijke beplantingsstructuur door de aanplant van elzensingels op de kavelgrenzen. Tevens kunnen hierbij mogelijkheden ontstaan voor het ontwikkelen van een padenstelsel voor het maken van een ommetje door het landschap (onlangs zijn in Hierden al enkele kerkenpaadjes weer toegankelijk gemaakt).
Dit soort maatregelen heeft te maken met de thema’s ‘Toegankelijkheid landschap’, ‘Overgang stad-landschap’, ‘Harderwijks groen robuust en specifiek’ en ‘Dorpslandschap Hierden’.

1.1.2 Hondenbeleid

Door voorlichting, inrichting en handhaving wil de gemeente de overlast tot een aanvaardbaar niveau beperken. Hierbij streven we een buitenruimte na waar zowel honden en hun baasjes als niet hondenbezitters naar tevredenheid kunnen verblijven.

1.1.3 Speelruimteplan

P.M.

1.1.4 Toekomst voor tastbare geschiedenis, kansen kosten keuzen voor monumenten, archeologie en cultuurlandschap

Ambitie:

- ♦ De tastbare geschiedenis van Harderwijk verder zichtbaar en toegankelijk maken voor zowel de Harderwijkers als de vele bezoekers aan de gemeente.
- ♦ De verdere integratie van archeologie in bestemmingsplannen (Archeologienota 2007).

Kaders:

In de nota worden een aantal gemeentelijke beleidsplannen onder de cultuurhistorische loep genomen. Daaruit wordt geconstateerd dat zij een consistent beeld vertonen: er zijn grote ambities en waar mogelijk wordt integraal gewerkt. De binnenstad, Zuiderzeestraatweg en de Stationslaan/Oranjelaan komen als waardevolle cultuurhistorische dragers naar voren. De gemeente wil de beeldkwaliteit van deze gebieden en dragers behouden, versterken en waar nodig herstellen. Het herstel van waarden geldt vooral de Zuiderzeestraatweg. Binnen het bestaande gemeentelijke beleid ontbreekt aandacht voor overige gebieden met cultuurhistorische waarden. De aandacht voor de binnenstad en de Zuiderzeestraatweg sluit één op één aan bij het Belvoir-beleid van de provincie.

1.1.5 Mobiliteitsvisie 2030, op weg naar kwaliteit

Ambitie:

- ♦ Algemene mobiliteitsinsteek: 'kwaliteit als thema': het centrale doel is om Harderwijk (in de regio als geheel) beter, goed, duurzaam en veilig bereikbaar te maken en te houden voor alle vervoerssoorten: gemotoriseerd verkeer, fietsverkeer, openbaar vervoer en vervoer over water (conform de 'Stadsvisie')

Kaders:

- ♦ Kwaliteit in structuren, bereikbaarheid en parkeren
 - Er zijn kwalitatief hoogwaardige oeververbindingen met Flevoland
 - Er is een optimale regionale bereikbaarheid per spoor
 - Er is een optimale (regionale) bereikbaarheid per bus
 - Het afwikkelingsniveau op de A 28 en de N302 is blijvend hoog
 - Bestaande barrièrewerking (o.a. van het spoor) is opgelost
 - Doorgaand verkeer door de kern is tegengegaan
 - Fietsen in Harderwijk is aantrekkelijk en wordt doorlopend gestimuleerd
 - Bestemmingen zijn goed bereikbaar, er is voldoende parkeergelegenheid
 - Er is een optimale bereikbaarheid van recreatieve bestemmingen
 - Er kan snel en comfortabel geparkeerd worden
 - Er is voldoende parkeercapaciteit rondom de binnenstad
 - Toenemend autobezit wordt (waar mogelijk) tegengegaan
 - Parkeren in woonwijken is goed, maar strak geregeld
- ♦ Kwaliteit in leefbaarheid, duurzaamheid, milieu en gezondheid
 - De verkeersveiligheid is flink verbeterd
 - Bestemmingen zijn goed bereikbaar, maar de auto is te gast

- Er is een goed functionerend stadsdistributiecentrum (voor Harderwijk)
- Regionale distributie verloopt optimaal
- Lopen wordt gestimuleerd
- Gebruik van schone voertuigen wordt gestimuleerd
- Geluidhinder wordt aangepakt
- Vervoer over water wordt gestimuleerd
- Ruimtelijke kwaliteit speelt bij ontwerpen een belangrijke rol

1.1.6 GVP

In het GVP wordt het sectorale verkeers- en vervoersbeleid binnen de meegegeven kaders vanuit de Mobiliteitsvisie uitgewerkt voor een periode van 5-10 jaar. Per onderwerp wordt na een beschrijving van situatie, kansen, gewenste situatie en bekende barrières, een beschrijving gegeven van de maatregelen.

Maatregelen:

Als concrete ruimtelijke maatregelen worden genoemd:

- ♦ tegengaan van doorgaand gemotoriseerd verkeer op de Stokelweg
- ♦ opheffen barrièrewerking spoor door realisatie van een tunnel in de Oranjelaan
- ♦ kruispunten Couperuslaan – Hoofdweg en Van Maerlantlaan – Hoofdweg (rotonde of gesloten middenberm)
- ♦ reconstructie Oranjelaan
- ♦ aanpassen van een aantal ongevallenlocaties
- ♦ realiseren van infrastructurele maatregelen in verblijfsgebieden
- ♦ aanleggen van twee fietstunnels (tussen Tinnegieter en De Sytel en tussen Stadsdennen en Wittenhagen), een fietsbrug (over A28 tussen Zeepad en Drielanden) en de aanleg van een fietspad langs de Stokelweg.
- ♦ renoveren van een aantal wegen
- ♦ onderzoeken van de mogelijkheid van een stadsdistributiecentrum (en regionaal distributiecentrum) ten behoeve van het weren van vervuilende grote vrachtauto's uit de binnenstad

1.1.7 Gemeentelijk rioleringsplan Harderwijk 2005 tot 2015 en module verbreed GRP 2010 – 2015

Kaders:

De gemeente heeft drie zorgplichten:

1. zorgplicht voor afvalwater
2. verantwoordelijkheid voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater
3. het tegengaan van wateroverlast

Het beleid en de maatregelen die opgesteld zijn voor de gemeentelijke riolering lijken geen invloed te hebben op de ruimte.

1.1.8 Waterplan Harderwijk 2006-2009

Ambitie: De hoofddoelstelling van Waterplan Harderwijk is: In beeld brengen en uitvoeren van de benodigde maatregelen voor het realiseren en behouden van een veilig, veerkrachtig en ecologisch gezond functionerend watersysteem met het oog op een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving.

Kaders:

- ♦ Water heeft ruimte nodig;
- ♦ Voldoende veiligheid;
- ♦ Aanpakken grondwaterproblemen;

- ♦ Verbeteren waterkwaliteit en ecologie;
- ♦ Voort met afkoppelen;
- ♦ Bevorderen van de waterbeleving en waterrecreatie.

Maatregelen:

- ♦ Een aanpassing van de waterstructuur zodat water van goede kwaliteit uit Drielanden door de stad heen richting de havenarmen wordt geleid/verpompt. Via verlenging Friese gracht over Kuipwal en de Scheepssingel (bij voorkeur in de vorm van open water/herstellen vd stadsgracht Kuipwal) én een ondergrondse verbinding vanaf Couperussingel vanuit de bermsloot N302.
- ♦ Aanleg Crescent in Drielanden
- ♦ Aanleggen korte wandelpaden met bijv. vlonders en knuppelpaden door het moeras naar Wolderwijd en Veluwemeer
- ♦ Ontwikkelen natuur Harderwijk-Zuid
- ♦ Diverse maatregelen in het kader van Hierdense Poort
- ♦ Versterken belevingswaarde groene strand
- ♦ Realiseren van verblijfsruimte rondom de grachten

Maatregelen (uit ontwerpdocumenten/uitwerking waterplan) :

- ♦ Aanpassen van toekomstige waterstructuur i.v.m.
 - de verwachte hogere grondwaterstanden in de grondfluctuatietoneel en
 - de verwachte extremere buien door klimatologische ontwikkelingen. Bij extreme buien kan niet al het hemelwater door het rioolstelsel afgevoerd worden.
 Haaks op de grondwaterstroming (zeg maar parallel aan de randmeeroever) worden een aantal grondwaterinvangende armen (b.v. singels) gerealiseerd. Deze armen moeten via een aantal 'radialen' kunnen afwateren op de bestaande waterstructuur.

Dit heeft mogelijk consequenties voor de ruimtelijke invulling van:

- herinrichting industrieterrein Weiburg;
- wijk Friese gracht (met name parallel aan Hoge Pad);
- Slingerbos langs het spoor;
- De Sypel;
- Tweelingstad.

Voorsorteren op hoger grondwaterstanden in de grondwaterfluctuatietoneel (zie 1ste bijlage). Hoewel het nog geen vaststaand beleid is geeft vooral figuur 7 een indruk van de aanpassingen van toekomstige waterstructuur. Het is nog erg conceptueel, maar het principe is dat haaks op de grondwaterstroming (zeg maar parallel aan de randmeeroever) in de kritische zone een aantal grondwaterinvangende armen (b.v. singels) worden gerealiseerd. Deze armen moeten via een aantal 'radialen' kunnen afwateren op de bestaande waterstructuur. Hoewel dit technisch gesproken niet altijd perse in de vorm van open* watergangen hoeft kun je je voorstellen dat dit concept de nodige consequenties heeft voor de inrichting van de openbare ruimte.

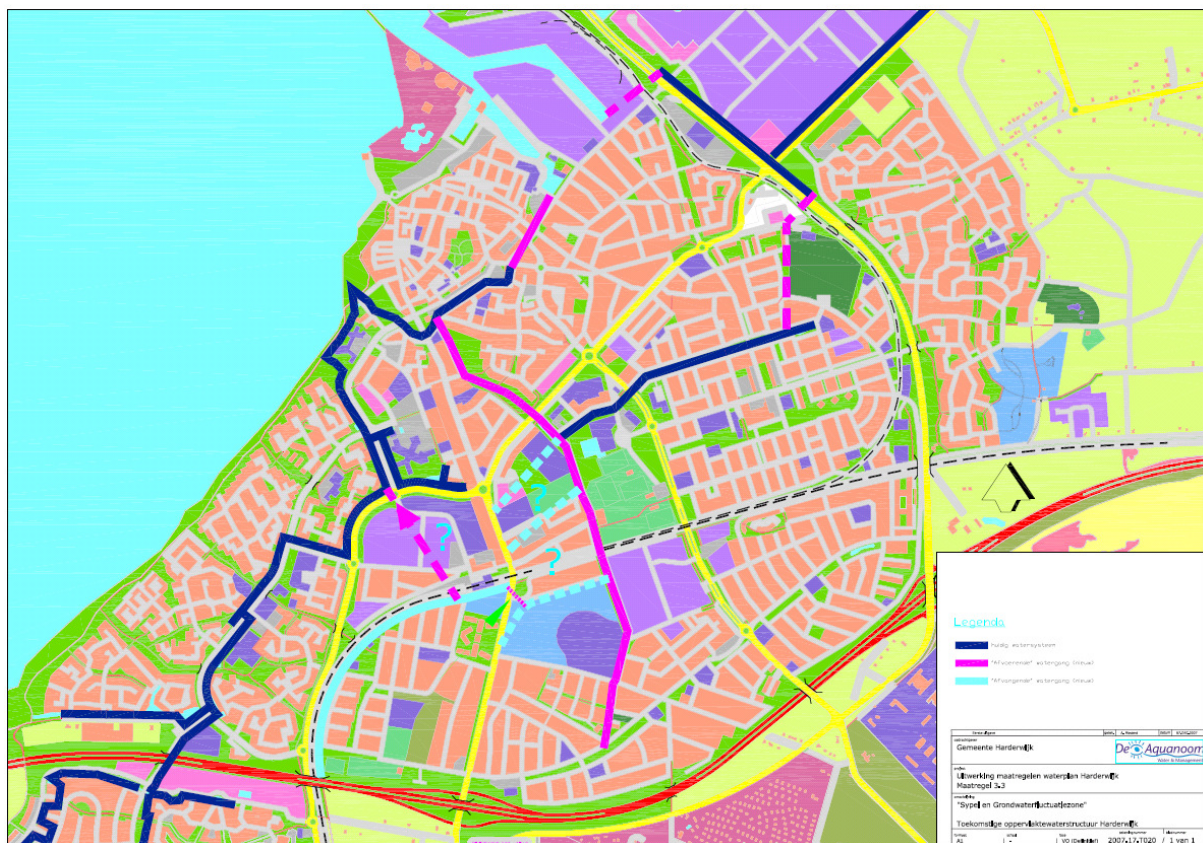
*dit is voor de waterbeleving en woonklimaat wellicht juist wel gewenst

Een andere aspect dat niet in deze figuur is opgenomen is de verbetering van de waterkwaliteit in het toekomstig stedelijk gebied van het Waterfront. Daarvoor wordt gedacht aan een aanpassing (2 andere maatregelen uit het Waterplan) van de waterstructuur zodat water van goede kwaliteit uit Drielanden door de stad heen richting de havenarmen wordt geleid/verpompt. Via verlenging Friese gracht over Kuipwal (bij voorkeur in de vorm van open water) én een ondergrondse verbinding vanaf Couperussingel vanuit de bermsloot N302. Deze maatregelen hadden al in realisatiefase moeten zitten, maar zijn mede door vertraging van het waterfront minder urgent geworden. Bovendien twijfelt het waterschap (waterschap is waterbeheerder van stedelijk water) aan de haalbaarheid/doelmatigheid van deze maatregelen. Het waterschap heeft toegezegd dit jaar een “waterbalans” en een “quickscore waterkwaliteit” op te stellen om te kunnen toetsen of dit concept hout snijdt.

Ten slotte hebben we rekening te houden met de klimatologische ontwikkelingen. Als de buien inderdaad extremer worden kan het riool nooit al het hemelwater zondermeer verwerken (zie afgelopen weken). Het water zal dan via het oppervlak afgevoerd moeten worden. Het mag dan nergens zoveel accumuleren dat er schade ontstaat of onveilige situaties ontstaan (oneindig systeem). Het NS spoor vormt daarvoor bijvoorbeeld één van de belangrijkste barrières (vooral rondom Slingerbos). Met een juiste dimensionering kunnen de genoemde invangende armen en afvoerende radialen ook hiervoor een oplossing bieden. Alles bij elkaar hebben we een structuur voor ogen als in de 2de bijlage is weergegeven. Wij proberen in allerlei plannen alvast ruimte te claimen in de vorm van groenzones om deze waterstructuur op langere termijn mogelijk te maken.

Bovenstaande heeft mogelijk consequenties voor de ruimtelijke invulling van:

- herinrichting industrieterrein Weiburg;
- wijk Friese gracht (met name parallel aan Hoge Pad);
- Slingerbos langs het spoor;
- De Sypel;
- Tweelingstad.

Figuur 7: toekomstige gewenste aanpassingen waterstructuur

1.1.9 Sport in Harderwijk, samen sporten, bewegen en leven 2006-2010

Ambitie:

Het bevorderen van een sterke organisatorische sportinfrastructuur en een kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar sportaanbod, zodat de inwoners van Harderwijk een heel leven lang met plezier en voldoening kunnen sporten en bewegen en de maatschappelijke participatie en betrokkenheid wordt verhoogd. De gemeente Harderwijk voert een sportbeleid om sport en bewegen onder een zo groot mogelijk deel van de bevolking te stimuleren.

De gemeente beschikt over voldoende, adequate en goed verspreide sportvoorzieningen voor georganiseerde en ongeorganiseerde sporters. Dit komt niet in de laatste plaats doordat sport vroegtijdig bij de planvorming en ontwikkeling wordt betrokken;

Sport en spel in de openbare ruimte zijn zeer nadrukkelijk betrokken bij het sportbeleid. De openbare ruimte biedt voldoende, veilige mogelijkheden voor ongeorganiseerd sporten en bewegen.

Kaders:

Bij het realiseren van voldoende sport- en spelvoorzieningen bij de inrichting van de woonomgeving wordt gestreefd naar realisatie van de landelijk gehanteerde norm van 75m² 'groen' per woning, waaronder ruimte voor recreatie, speelmogelijkheden en trapveldjes.

Nieuwe accommodaties worden waar mogelijk geclusterd en ingericht ten behoeve van multifunctioneel gebruik;

Maatregelen:

In de periode 2010-2015 wordt een nieuwe sporthal gerealiseerd.

1.1.10 Milieubeleidsplan Harderwijk 2009-2012

Ambitie:

Het voeren van een milieubeleid en natuur-/landschapsbeleid waarin aspecten als duurzaamheid en leefbaarheid met betrekking tot de woon- en leefomgeving een belangrijke plaats innemen. Dit heeft zich vertaald in de hoofddoelstelling; het zorgdragen voor een duurzame leefomgeving. Onder duurzame leefomgeving verstaan we het voorzien in onze behoeften, zonder toekomstige generaties de mogelijkheden voor dezelfde behoeftes te ontnemen. Dit milieubeleid geeft kaders voor beleid en laat de bevolking van Harderwijk en Hierden zien hoe de gemeente zich inzet om de lokale milieuproblemen op te lossen.

De milieuaspecten geluid, bodem en asbest, externe veiligheid, straling, lucht en geur hebben grote invloed op de ruimtelijke ordening. Per aspect worden in hoofdlijnen de wettelijke kaders en ambities beschreven

Geluid

STADSAMBITIES GELUID:

Ambitie: Voorkomen dat het percentage gehinderden toeneemt.

Kader:

> de Wet geluidhinder met de daaraan gekoppelde normen.

> Gezondheidseffecten in beeld brengen bij ruimtelijke ontwikkelingen en nadrukkelijk meewegen in het planproces.

> Bij grootschalige woningbouwprojecten (+200 woningen) kan bij uitzondering voor maximaal 10% van het totaal aantal woningen hogere grenswaarden (wegverkeerslawaaï) worden vastgesteld.

Externe Veiligheid

Ambitie: Externe veiligheidsbeleid vaststellen en vertalen naar nieuwe ruimtelijke plannen.

Het beoogd effect van EV-beleid is: Het creëren van een veilige omgeving door het beheersen van risico's bij de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen bij bedrijven en het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor en water en door buisleidingen.

Kaders:

Wettelijke normen, waar bij ruimtelijke plannen rekening mee gehouden moet worden:

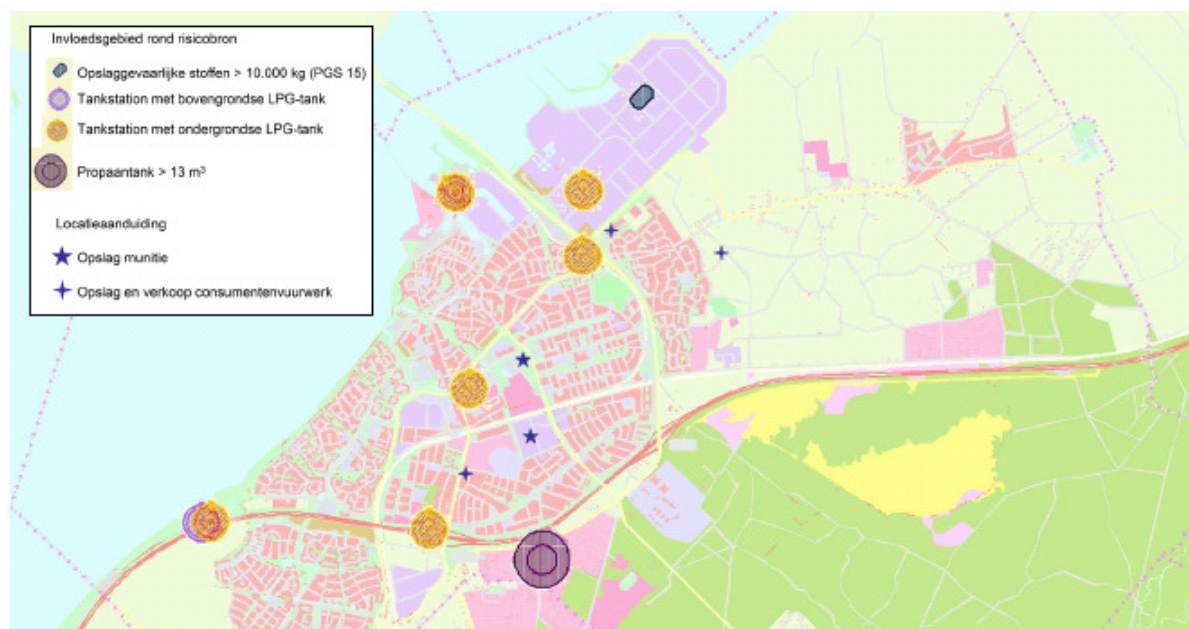
- ♦ Vuurwerkbesluit
- ♦ Het Bevi (Besluit externe veiligheid inrichtingen)
- ♦ Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen uit 2004

Overige relevante wet- en regelgeving:

- activiteitenbesluit
- besluit LPG-tankstations milieubeheer;
- circulaire opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik (
- diverse richtlijnen uit de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS)

“Vaststaande situaties/gegevens”

- Voor buisleidingen gelden twee circulaires. In Harderwijk ligt een hogedruk aardgastransportleiding van de Gasunie. Het invloedsgebied rond deze leiding is een regionaal afgesproken zone. De vaste afstandseisen zijn afhankelijk van de bedrijfsdruk en de diameter van de leiding. De afstanden variëren van 20 tot 180 meter voor de toetsingsafstand en 4 tot 60 meter voor de bebouwingsafstand.

figuur 6 Risicovolle bedrijven / activiteiten

figuur 7 Invloedsgebied transportroutes vervoer gevaarlijke stoffen

figuur 8 Invloedsgebied aardgastransportleiding

Straling

Hoogspanningslijnen veroorzaken straling. Om nieuwe situaties te voorkomen zijn indicatieve en specifieke zones rond hoogspanningslijnen geïntroduceerd. De indicatieve zone rond de hoogspanningslijnen in Harderwijk is aan weerszijden vanuit het hart van de lijnen 40 meter voor de lijnen met een spanning van 50 kV en 80 meter voor de lijnen met een spanning van 150 kV. Om de omvang van de specifieke zone te bepalen, is een berekening nodig. De specifieke zone is niet overal langs de hoogspanningslijnen even breed. In de praktijk worden specifieke zones alleen berekend voor een locatie als op die plek bouwactiviteiten worden voorgenomen.

Kader:

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen geen gevoelige bestemmingen* projecteren binnen de specifieke zone.

* Gevoelige bestemmingen zijn: woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen

Lucht

Kaders:

- ♦ In de Wet milieubeheer (Wm) zijn normen (grenswaarden en plandrempels) vastgesteld voor diverse stoffen in de lucht.
- ♦ Om aan te sluiten bij het rijksbeleid, de milieugezondheidskwaliteit voor kwetsbare groepen acceptabel te houden en (dreigende) overschrijdingssituaties te voorkomen, mogen er in Harderwijk binnen 50 meter van zowel provinciale wegen als de rijksweg geen nieuwe scholen (basisonderwijs, voortgezet onderwijs of overig onderwijs aan minderjarigen), kinderdagverblijven, bejaarden-, verzorgings- en verpleeghuizen worden gebouwd. Voor de contour van 50 tot 300 meter van de rijksweg moeten er zwaarwegende financiële, landschappelijke, stedenbouwkundige, verkeerskundige of vervoerskundige redenen zijn om deze functies binnen de contour te plaatsen. Het college beslist of de aangevoerde redenen hieraan voldoen.

Geur

Ambitie:

Het doel van geurbeleid is om het aantal geur-gehinderen omlaag te brengen en een toename te voorkomen. Het streven is om geen gevoelige bestemmingen binnen de streefwaardecontour te realiseren. Er is dan geen sprake van geurhinder.

Kader:

Boven de bovenwaarde is het niet wenselijk om gevoelige bestemmingen te realiseren. In het gebied tussen streef- en bovenwaarde kunnen ruimtelijke ontwikkelingen onder voorwaarden worden gerealiseerd. Tussen streef- en richtwaarde kan worden ingestemd als de ruimtelijke keuze voldoende is onderbouwd. Tussen richt- en bovenwaarde worden bij voorkeur geen gevoelige bestemmingen gerealiseerd, tenzij er op korte termijn zicht is op het terugdringen van de geurhinder.

Bodem en asbest

Ambitie:

Duurzaam bodembeleid bevorderen, bijvoorbeeld door zo min mogelijk grondverzet te plegen of grond te plegen.

Kader:

- In het Besluit bodemkwaliteit zijn de milieuhygiënische normen opgenomen die zijn afgestemd op de gebruiksfunctie bijvoorbeeld wonen of industrie.
- Geen verslechtering van de bestaande bodemkwaliteit

1.1.11 Welstandsnota

Ambitie:

Het doel van het welstandstoezicht is om een bijdrage te leveren aan de schoonheid en de aantrekkelijkheid van de (bebouwde) omgeving.

Kaders:

- ♦ Bij de realisatie van ruimtelijke kwaliteit vullen ruimtelijke ordening en welstand elkaar aan. Welstand richt zich daarbij op de visueel-ruimtelijke, architectonische en cultuurhistorische aspecten. In dit kader zal de Welstand in de regel bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen in een vroeg stadium worden geconsulteerd. Nieuwe ruimtelijke plannen gaan steeds vergezeld van een beeldkwaliteitvisie, waarin het welstandsbeleid is aangegeven.
- ♦ Aan elk deel van Harderwijk is een welstandsniveau toegekend (1 zwaar, 2 regulier of 3 soepel). Dit geeft aan in welke mate de gemeente welstand inzet in een bepaald gebied. Een belangrijk uitgangspunt luidt: hoe beter en vaker zichtbaar vanuit de openbare beleving, hoe zwaarder het welstandsniveau waaraan getoetst zal worden. Ook kan een welstandsniveau gelden voor een bepaalde groep van bouwwerken of een ruimtelijke structuur. Een ontwikkelingsgebied kan als men dat wenst tijdelijk op een ander welstandsniveau worden gewaardeerd.

1.1.12 Woonvisie 2010

Deze visie moet nog opgesteld worden. De afdeling Vastgoed & Wonen zal zich hierbij baseren op de Stadsvisie. Het combineren van de uitgangspunten uit de Stadsvisie en het KWP3 is een uitdaging.

1.2 PROVINCIAAL BELEID

1.2.1 Streekplan Gelderland 2005, kansen voor de regio's

De hoofddoelstelling van het Gelders ruimtelijk beleid voor de periode 2005-2015 is om de ruimtebehoefte zorgvuldig in regionaal verband te accommoderen en te bevorderen dat publieke (rijk, provincie, gemeenten en waterschappen) en private partijen de benodigde ruimte vinden, op een wijze die meervoudig ruimtegebruik stimuleert, duurzaam is en de regionale verscheidenheid versterkt, gebruik makend van de aanwezige identiteiten en ruimtelijke kenmerken. Het streekplan verdeelt Gelderland ruwweg in drie soorten gebieden: het Groenblauwe raamwerk, het Rode raamwerk en het Multifunctioneel gebied. Voor elk van deze gebieden is het beleid verschillend. In het rode raamwerk moet vooral de verstedelijking van Gelderland plaatsvinden. Harderwijk valt hier als regionaal centrum ook binnen, voor het landelijk gebied gelden uitgangspunten voor het Multifunctioneel gebied én Groenblauw raamwerk.

Met het ruimtelijk beleid beoogt de provincie bij te dragen aan de versterking van de ecologische, economische en sociaal-culturele positie van Gelderland als één van de Europese regio's. Hierbij hanteert de provincie – in wisselwerking met de beleidsinstrumenten van de andere omgevingsplannen – de volgende doelen als uitwerking van de hoofddoelstelling:

- sterke stedelijke netwerken en regionale centra bevorderen,
- versterken van de economische kracht en de concurrentiepositie van Gelderland,
- bevorderen van een duurzame toeristische-recreatieve sector in Gelderland met een bovengemiddelde groei,
- de vitaliteit van het landelijk gebied en de leefbaarheid van daarin aanwezige kernen versterken,
- de waardevolle landschappen verbeteren en de Ecologische Hoofdstructuur realiseren,
- de watersystemen veilig en duurzaam afstemmen op de veranderende wateraan- en afvoer en de benodigde waterkwaliteit,
- een gezonde en veilige milieu(basis)kwaliteit bewerkstelligen,
- met ruimtelijk beleid bijdragen aan de verbetering van de bereikbaarheid van en in de provincie,
- bijdragen aan een evenwichtige regionaal gedifferentieerde ruimtelijke ontwikkeling, door de cultuurhistorische identiteiten en ruimtelijke kenmerken als inspiratiebron te hanteren in de ruimtelijke planning.

1.2.1.1 Streekplanaspecten in Harderwijk

Inventarisatie van de compositiekaart van het Streekplan met daarin het generieke beleid heeft de volgende aspecten opgeleverd die van toepassing zijn op Harderwijk:

- Waardevol open gebied
- Waardevol landschap
- EHS natuur, verweving, verbindingzone
- Groei en Krimp
- Zoekzones wonen, werken en landschap
- Groene wiggen
- Zwermgebied
- Intensieve veehouderij verwevingsgebied
- Extensivering intensieve veehouderij
- Regionaal centrum bebouwd gebied + bebouwd gebied 2000 + verspreide bebouwing
- GIOS-beleid groen in en om de stad
- HEN-wateren met 15 meter buffer
- Cultuurhistorische identiteit: Gelderse Vallei, Veluwemassief, Randmeerkust

Waardevolle open gebieden

In het landschap Randmeerkust Harderwijk-Elburg zijn waardevolle open gebieden te onderscheiden met als belangrijkste kernkwaliteit grootschalige openheid. De kernkwaliteiten van deze landschappen zijn leidend voor ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze landschappen geldt, dat ingrepen die de openheid aantasten, zoals nieuwe bouwlocaties, niet zijn toegestaan. Voor overige ruimtelijke ingrepen geldt een ‘nee tenzij’ benadering. De kernkwaliteiten voor deze gebieden zijn vermeld in de tabel “provinciaal waardevol landschap en kernkwaliteiten” in § 2.12.

Waardevolle landschappen

In de regio Noord-Veluwe is voor Harderwijk het gebied van het Veluwemassief en de Randmeerkust relevant als waardevolle landschappen. De kernkwaliteiten van deze landschappen zijn vermeld in de tabel “provinciaal waardevol landschap en kernkwaliteiten” in § 2.12.

Deze landschappen liggen behalve in het groen-blaauwe raamwerk deels ook in het multifunctioneel gebied. Voor de delen van deze waardevolle landschappen die samenvallen met gebieden die op grond van andere dan landschappelijke waarden (bijvoorbeeld EHS of water) tot het groenblauwe raamwerk behoren, geldt de daarbij behorende “nee, tenzij” benadering. Voor de uiterwaarden van de IJssel geldt dit beleid voorzover niet strijdig met de Beleidslijn “Ruimte voor de rivier”. Voor dat deel van deze landschappen dat is gelegen in het multifunctioneel gebied geldt conform het generieke beleid een “ja, mits” benadering voor het toevoegen van bouwlocaties en andere ruimtelijke ingrepen, waarbij recht wordt gedaan aan de kernkwaliteiten van de betreffende landschappen. Voor eventuele nieuwe bebouwing dienen bovendien zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking te zijn vastgesteld (zie par. 2.1.1).

Doorwerking vanuit de Nota Ruimte.

Veluwe (12)

- schaalcontrast van zeer open naar besloten;
- actieve stuifzanden;
- de grote en aaneengeslotenheid van het bos

Ecologische Hoofdstructuur

Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken.

In de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en Omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur wordt de ruimtelijke regeling van behoud en ontwikkeling van de door de provincie gewenste natuurkwaliteit in de EHS weergegeven.

Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Aan compensatie worden in het kader van de EHS de volgende voorwaarden gesteld:

- Geen netto-waardenverlies (areaal, kwaliteit, samenhang),
- compensatie aansluitend of nabij het gebied, mits een duurzame situatie ontstaat of, indien niet mogelijk:
 - o realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie verder weg van het aangetaste gebied.
- Indien fysieke compensatie niet mogelijk is:
 - o financiële compensatie conform de Richtlijn Compensatie Natuur en Bos die op 2 juli 1998 in het Provinciaal Blad is gepubliceerd. Hiertoe wordt niet eerder overgegaan dan nadat alle andere mogelijkheden, waaronder onteigening, maximaal zijn benut.
- Mitigatie en compensatie maken deel uit van het plan, de eventuele daarmee samenhangende meerkosten van de activiteit dienen in het plan te zijn verdisconteerd (veroorzakersbeginsel). Het besluit over de compensatie is daarmee gekoppeld aan het te nemen besluit over de ingreep. Indien over de compensatie in een ander kader wordt besloten dan over de ingreep kan eerst met de uitvoering worden begonnen nadat ten minste het compensatiebesluit onherroepelijk is geworden.

In geval tevens de VHR-richtlijn of de provinciale Richtlijn Compensatie Natuur en Bos (zie par. 2.7.10) van toepassing is, geldt het zwaarste compensatieregime.

De beleidskaart geeft de drie onderdelen van de EHS weer: EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones (Hierdense Poort). Op deze onderdelen is toegespitst ruimtelijk beleid van toepassing. Voor het behoud en herstel van de biodiversiteit in Gelderland zijn de drie delen van de EHS onlosmakelijk met elkaar verbonden. Soorten die gebonden zijn aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur; EHS-verweving is van belang voor soorten die gebonden zijn aan gebieden waarin veel natuurelementen en natuurkwaliteiten verweven zijn met agrarisch en ander gebruik van het cultuurlandschap. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van de natuur af en ontstaan meer migratiemogelijkheden voor plant- en diersoorten.

Groei en krimp

Gestreefd wordt via het groei-krimp beleid (op basis van het provinciaal beleidskader “Veluwe 2010” en de Reconstructieplannen voor de Veluwe en de Vallei) de intensieve verblijfsrecreatie op het Veluwemassief te reguleren, gericht op een betere ruimtelijke afstemming van recreatie en natuur om zo een kwaliteitsslag voor beide te maken. Groei (ontwikkelingsmogelijkheden) van recreatiebedrijven wordt toegestaan in de zoekgebieden voor recreatieclusters, voornamelijk gelegen in de binnenrand van het Veluwemassief.

Op de Veluwe worden 15 recreatieclusters onderscheiden die de status ‘zoekgebied’ hebben. In Harderwijk bevindt zich geen zoekgebied. Voor Harderwijk geldt dat de gebieden waar hoofdzakelijk verblijfsrecreatie voorkomt buiten het plangebied van het groei- en krimpbeleid vallen. Verder geldt dat terreinen, waar permanente bewoning plaatsvindt, worden uitgesloten van groei; dergelijke terreinen komen alleen in nog aanmerking voor mogelijke ontwikkelingskansen, wanneer gegarandeerd is dat de permanente bewoning is beëindigd.

Zoekzones wonen, werken en landschap

Streekplanuitwerking ‘Stedelijke functies en landschappelijke versterking’

De provincie wil voorzien in voldoende ruimtelijke reservering voor de behoefte aan stedelijke functies als wonen, werken, winkels, sportvelden en –accommodaties, sociaal-culturele voorzieningen, scholen, kerken, e.d. Om voor de planperiode te voorzien in de afstemming tussen het programma voor stedelijke functies en ruimtelijke kenmerken, heeft de provincie afspraken gemaakt met de (WGR-)regio’s om indicatief de reservering van uitbreidingsruimte voor stedelijke functies uit te werken. Gemeentelijke visies voor wonen en werken hebben hiervoor mede als basis gediend. Daarnaast wil de provincie via zoekzones landschappelijke versterking een kwaliteitsslag in het landelijke gebied bevorderen. In de gemeente Harderwijk zijn vier zoekzones aangewezen.

Groene wiggen

Voor alle regio’s rond het Veluwemassief, dus ook voor de Noord-Veluwe, geldt als ruimtelijk doel dat de krans van dorpen, stadjes en steden niet dichtslibt en volledig versteent. Het Veluwebeleid richt zich op het veiligstellen van de nog gave randen in de vorm van de groene wiggen. Daarmee worden de landschappelijke overgangen tussen Veluwemassief en randgebieden gewaarborgd. Groene wiggen liggen tussen kernen in. De breedte van een groene wig is afhankelijk van de maximale ruimte tussen de kernen. De groene wiggen kennen een karakteristieke verweving van functies.

Overzicht groene wiggen Noord Veluwe o.a.:

- Ermelo – Harderwijk
- Harderwijk – Nunspeet

Binnen enkele groene wiggen zijn ook ecologische poorten voorzien, die zorgen voor natuurlijke verbindingen tussen de hoge en drogere gronden van het Veluwemassief en de lage, natte gronden van de Randmeerkust en IJsselvallei. Het gaat in de regio Noord-Veluwe voor Harderwijk om de volgende poort:

- Harderwijk – Nunspeet: Hierdense Poort

De ecologische poorten zullen nadat ze zijn begrensd en gerealiseerd, voor het deel dat als (nieuwe) natuur is aangewezen, deel uit maken van de EHS en daarmee van het groenblauwe raamwerk. De aanpak van ruimtelijke ontwikkelingen in de groene wiggen is te zien als een ontwerpogave met oog voor nieuwe rood/groen relaties met toepassing van vereveningsmogelijkheden. Deze actie kan door de regio in gang worden gezet met gebiedsplannen per groene wig. In de groene wiggen zijn nieuwe bouwlocaties niet uitgesloten, op voorwaarde dat deze passen in de zoekzones landschappelijke versterking en kan worden

bijgedragen aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, bijvoorbeeld bij afronding van kernen, hergebruik (agrarische) bebouwing, nieuwe landgoederen en amoveren van overtollige bebouwing. In deze zin kan met het regionale concept ‘zwermgebieden’ dat de regio op de Veluweflanken wil toepassen, invulling worden gegeven aan uitwerking van het concept van de groene wiggen. De groene wiggen en ecologische poorten zijn aangegeven op de beleidskaart ruimtelijke ontwikkelingen.

Zwermgebieden

Het verstedelijkingsconcept zoals de regionale structuurvisie Noord Veluwe dat voorstelt bestaat uit nederzettingen, intensieve en extensieve zwermgebieden, Veluwegemeenschappen en de centrale positie van Harderwijk. Zwermgebieden zijn gebieden waar naar de mening van de regio in de loop van de tijd een menging is ontstaan van agrarisch gebruik, natuur en landschappelijke elementen, wonen, werken, recreatie en sport. Onderscheid wordt gemaakt tussen intensief en extensief zwermgebied. Intensieve zwermgebieden zijn stad-land menggebieden met een hoge concentratie van gebouwen en functies, veelal oude linten en gehuchten en in de nabijheid gelegen van kernen. Het beleid voor deze zwermgebieden richt zich op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van deze gebieden en het benutten van functionele mogelijkheden via herstructurering en in de intensieve zwermgebieden tevens via nieuwe ‘rode’ activiteiten.

Intensieve veehouderij

In de reconstructieplannen zijn zones aangegeven waarmee de mogelijkheden voor nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven worden bepaald. Buiten de reconstructiegebieden is nieuwvestiging niet toegestaan; hervestiging en uitbreiding wel. In het kader van de Reconstructiewet zijn o.a. plannen vastgesteld voor de Veluwe en Achterhoek /Liemers. Voor enkele thema's bevatten de plannen nieuw ruimtelijk beleid. Het gaat o.a. om streekplanbeleid voor zonering intensieve veehouderij. Voor de gemeente Harderwijk gelden twee zones:

Extensivering intensieve veehouderij

- Nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling naar intensieve veehouderij is niet toegestaan.
- Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.
- Vervangende nieuwbouw is toegestaan mits de staloppervlakte niet toeneemt.

Intensieve veehouderij verwevingsgebied

- Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is niet toegestaan.
- (Her)vestiging van intensieve veehouderij is mogelijk uitsluitend op bestaande agrarische bouwblokken.
- Uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven of de intensieve veehouderij tak is mogelijk tot maximaal 1 ha.
- Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij(tak) boven de 1 ha is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.
- In verwevingsgebied is het onder voorwaarden mogelijk om intensieve veehouderijbedrijven of de intensieve veehouderijtak op een bedrijf uit te breiden tot 1,5 ha.
- Omschakeling van volledig grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij is onder voorwaarden toegestaan
- Concentratie van intensieve veehouderijtakken van één bedrijf is onder voorwaarden mogelijk
- Concrete rechten m.b.t. bouwblokgroottes op basis van vigerende bestemmingsplannen worden gerespecteerd.

Groen in en om de stad

Ten behoeve van een goed woon- en werkklimaat is recreatief groen in en om de kernen van groot belang. Vooral bij grote kernen komt groen ten behoeve van extensieve recreatie gauw in de knel, zowel naar omvang als naar kwaliteit, maar ook bij middelgrote en kleine kernen zijn voldoende uitloopmogelijkheden niet meer vanzelfsprekend.

Onder ‘groen om de stad’ verstaat de provincie voor de openluchtrecreatie bedoelde gebieden nabij grotere

bevolkingsconcentraties die voornamelijk bestaan uit bos, water en open ruimten. De bereikbaarheid is goed, ook voor openbaar vervoer. Ze zijn goed toegankelijk voor wandelaars en fietsers. De 'groen om de stad'-gebieden hebben een regionale functie. Bij de aanleg wordt voormalige landbouwgrond ingericht voor de nieuwe functie, waarbij bestaande bossen en andere landschapselementen worden ingepast. De bedoeling is verder dat er naast open ruimte en water, in de 'groen om de stad'-gebieden er ook totaal tenminste 300 ha nieuw bos/natuur wordt aangelegd. Door de betreffende gemeenten en andere betrokken instanties zal per locatie een inrichtings- en beheersplan worden opgesteld.

Na vaststelling van het Streekplan Gelderland 1996 is aan verschillende onderdelen van groen om de kernen gewerkt: de realisering van de aangewezen stedelijke uitloopgebieden bij de kernen met een aanzienlijke groeidoelstelling (Harderwijk-Ermelo, Ede-Veenendaal, Tiel, Arnhem-Zuid-Huissen, Duiven-Westervoort, Waalsprong-Bemmel, Apeldoorn-Oost, Zutphen-Oost, Doetinchem-West, Nijmegen-Beuningen), de bescherming van aangewezen dagrecreatieconcentratiegebieden en de uitwerking van Park Over-Betuwe als invulling van het stedelijk uitloopgebied tussen de nieuwe stadsdelen van Arnhem en Nijmegen.

Het ruimtelijk beleid voor groen om de kernen in het algemeen is gericht op het bieden van goede mogelijkheden voor extensieve vormen van recreatie zoals wandelen en fietsen. De ontwikkeling van groen dient samen op te gaan met de rode ontwikkeling.

Water (HEN)

Naast het groen is er ook sprake van een blauwe opgave. Het Veluwemassief functioneert als blauwe motor in het regionaal watersysteem van inzijging en kwel en van beken en sprengen. Inzet is om de natte natuur, waaronder de wateren van het hoogste ecologische niveau (HEN), te herstellen en de zoekgebieden voor regionale waterberging in samenspraak tussen gemeente en waterschap Veluwe nader te begrenzen. Op en rond de Veluwe is de ruimtelijke (ecologische) verbondenheid tussen de wateren van het hoogste ecologische niveau onderling van essentieel belang voor hun kwaliteit. Deze samenhang dient gewaarborgd te blijven en niet doorsneden te worden door bepaalde versturende ruimtelijke ontwikkelingen. Uit vroegtijdig overleg tussen waterbeheerder(s) en gemeenten zal blijken welke activiteiten een bedreiging vormen. Het waterschap zal in overeenstemming met de gemeenten uiterlijk 1 mei 2006 het feitelijk benodigde areaal voor regionale waterberging definitief begrenzen. Vervolgens zal de provincie vóór 1 januari 2007 in een streekplanuitwerking de definitief begrensde bergingsgebieden vastleggen. Uiterlijk 1 januari 2008 leggen de gemeenten de definitief begrensde waterbergingsgebieden in hun bestemmingsplannen vast. De begrenzing en verdere vormgeving van de waterberging biedt samen met de voortzetting van het Sprengen en bekenprogramma voor de gemeenten kansen om de gebiedskwaliteit in de zwermgebieden te versterken. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de HEN-wateren.

Functieverandering in het buitengebied

De regio Noord-Veluwe de mogelijkheid geboden om in regionaal verband een alternatief beleid te ontwikkelen voor functieverandering van gebouwen in het buitengebied.

Functieverandering naar werken of woon-werkcombinaties

Naast wonen ondersteunen ook niet-agrarische werkfuncties in het buitengebied de vitaliteit van het landelijk gebied. Daarom wil de provincie functieverandering van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied naar kleinschalige vormen van niet-agrarische bedrijvigheid mogelijk maken. Grootschalige bedrijvigheid en/of bedrijven die veel mobiliteit genereren horen thuis op een bedrijventerrein. Als kleinschalige bedrijvigheid in het buitengebied op passende schaal van start gaat, kan de vraag naar uitbreiding leiden tot een niet-passende omvang en impact. Daarom wordt voor niet-agrarische bedrijvigheid een maximum gehanteerd van 500 m² vloeroppervlak per locatie. De resterende vrijgekomen gebouwen worden gesloopt. Bij deze functieverandering gelden de algemene randvoorwaarden van § 2.3.3. Daarnaast geldt dat er geen detailhandel mogelijk is (behalve van op het bedrijf zelf gemaakte producten), dat er geen aanzienlijke verkeersaantrekkende werking optreedt en dat buitenopslag niet is toegestaan. Vervangende nieuwbouw is niet mogelijk bij functieverandering naar werken.

1.2.2 Regioparaagraaf Noord-Veluwe

Het regionale netwerk van de Noord-Veluwe bestaat uit grotere dorpen en kleine historische steden, gelegen op de flanken van het Veluwemassief, met een goed voorzieningenniveau en een levendige lokale economie. Het netwerk draagt bij aan een aantrekkelijk toeristisch-recreatief product. Harderwijk neemt in de regio een centrale positie in op het gebied van wonen, werken en voorzieningen. Kenmerkend voor deze regio is het grote aantal intramurale zorginstellingen, die meer en meer bezig zijn hun bewoners regulier ('extramuraal') te huisvesten. Dit betekent een extra impuls voor de ontwikkeling van woonservicezones in steden en dorpen. Vanwege de nabije ligging van contrastrijke landschappen heeft Harderwijk eveneens een interessante positie.

In dorpen en buurtschappen is een sterke sociale verbondenheid aanwezig en diverse culturele en religieuze ontmoetingsplekken geven cohesie en identiteit aan de lokale gemeenschappen. Traditionele waarden gecombineerd met no-nonsense ondernemerschap tekenen de regio.

De regio is goed ontsloten vanwege de oude straatweg op de flanken van het Veluwemassief, de aanwezigheid van de A28 (Amersfoort-Zwolle), de A50 (Apeldoorn-Zwolle) en de spoorlijn Amersfoort - Zwolle. De steden Amersfoort, Zwolle en Apeldoorn dragen bij aan het functioneren van de regio Noord-Veluwe. Maar de regio onderhoudt ook relaties met het nieuwe land (Lelystad, Zeewolde).

Ambitie van de regio

De samenwerkende gemeenten in de regio Noord Veluwe hanteren in hun regionale structuurvisie voor de Noord-Veluwe ("Regionale structuurvisie Noord-Veluwe", januari 2004) de volgende hoofddoelstelling: "zorg dragen voor leefbare gemeenschappen in een hoogwaardige omgeving, waarbij natuur en landschap en leefbaarheid vanuit wederzijds respect met elkaar in evenwicht zijn". Deze doelstelling komt voort uit het breed verstaan van het begrip 'rentmeesterschap'. In het verlengde van de hoofdpoging wordt veel waarde gehecht aan sociale cohesie en participatie in sociale structuren van de kernen.

De regio hecht grote waarde aan een goede aansturing van de menselijke activiteiten, met respect voor de ruimtelijke kwaliteiten. De regio heeft, middels de regionale structuurvisie, vijf sturingswensen opgesteld, die de komende jaren veel aandacht zullen vragen bij het bereiken van de regionale hoofddoelstelling:

- het spanningsveld op de woningmarkt dient opgelost te worden zodat er ruimte is voor met name jongeren en ouderen. Dit zal zoveel mogelijk de sociale participatie in de dorpen ondersteunen;
- de leefbaarheid en ontwikkelingsmogelijkheden binnen het Veluwemassief dienen sterker in ogenschouw genomen te worden, weliswaar tegen de achtergrond van de te beschermen natuurwaarden. Echt verstorende activiteiten moeten worden gesaneerd;
- er moet richting worden gegeven aan de onzekere toekomst van het landelijk gebied. Concrete en voorstelbare wensbeelden moeten worden gedefinieerd, met de daarbij behorende sturingsmiddelen om het gewaardeerde landschapsbeeld te behouden en te versterken;
- de recreatieve ontwikkeling dient een stevige en gebiedseigen impuls te krijgen om deze sector vitaal in het zadel te houden;
- voldoende ontwikkeling in de lokale bedrijvigheid dient behouden te blijven. Hiermee kan leegstroming van dorpen voorkomen worden en de sociale participatie op peil blijven.

Het verstedelijkingsconcept zoals de regionale structuurvisie Noord Veluwe dat voorstelt bestaat uit nederzettingen, intensieve en extensieve zwermgebieden, Veluwegemeenschappen en de centrale positie van Harderwijk. Voor de nederzettingen, als zwaartepunten voor de leefbaarheid, wordt een kwaliteitsimpuls voorgestaan, waarbij passende functieontwikkeling, herstructurering, bebouwing, openbare ruimte en verkeer integraal worden benaderd.

Opvallend zijn de voorstellen van de regio voor de zogenaamde zwermgebieden. Zwermgebieden zijn gebieden waar naar de mening van de regio in de loop van de tijd een menging is ontstaan van agrarisch gebruik, natuur en landschappelijke elementen, wonen, werken, recreatie en sport. Er is relatief veel bebouwing die verspreid in het gebied gelegen is (zwerm), waarbij de verspreide bebouwing onderdeel is gaan uitmaken van de karakteristiek van het gebied. Onderscheid wordt gemaakt tussen intensief en extensief zwermgebied. Intensieve zwermgebieden zijn stad-land menggebieden met een hoge concentratie van gebouwen en functies, veelal oude linten en gehuchten en in de nabijheid gelegen van kernen. Extensieve zwermgebieden hebben veel overeenkomsten met intensieve zwermgebieden, met dien

verstande dat ze een minder dichte bebouwingsintensiteit hebben of verder van de kernen liggen. De agrarische functie is meestal nog nadrukkelijk aanwezig.

De zwermgebieden liggen op de Veluweflanken, zowel ten westen als ten oosten van het Veluwemassief. Het beleid voor deze zwermgebieden, zo wordt in de regionale structuurvisie gesteld, richt zich op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van deze gebieden en het benutten van functionele mogelijkheden via herstructurering en in de intensieve zwermgebieden tevens via nieuwe 'rode' activiteiten. Een dergelijke verstedelijkingsopgave in het buitengebied wordt nadrukkelijk gekoppeld aan een kwaliteitsimpuls voor water, natuur & landschap, landbouw, cultuurhistorie, leefbaarheid via het opstellen van ruimtelijke kwaliteitsplannen ('rood voor kwaliteit').

Harderwijk dient volgens de regio haar centrale positie in met name het noordwestelijk deel van de regio te behouden en te versterken. De centrumfunctie richt zich op concentratie van voorzieningen en werkgelegenheid en op de opvangtaak van (regionaal) woningzoekenden. De opwaardering van station Harderwijk tot IC-halte is gewenst waardoor de stad zich verder als regiohart kan profileren.

Bovenstaande zou volgens de regionale structuurvisie moeten leiden tot de volgende koers voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen:

- meer rood in buitengebied als kwaliteitsversterking stad-land menggebied ('zwermen')
- behoud agrarische karakteristiek in landelijk gebied
- extensivering ruimtegebruik in kerngebied Veluwe in samenhang met:
 - betere toeristisch-recreatieve benutting randzone Veluwe: grens Veluwemassief ontwikkelingsgericht hanteren
 - ruimte voor eigen leefgemeenschap in Veluwedorpen
- (deels al voorziene) regionale projecten zoals het intergemeentelijke bedrijventerrein Hattemerbroek en regionaal bedrijventerrein bij Harderwijk, verbetering verbinding Elburg en A28.

Beleid voor de planperiode

In deze paragraaf vindt de synthese plaats van de ambities zoals de regio Noord-Veluwe die heeft geformuleerd in haar regionale structuurvisie en het in hoofdstuk 2 verwoorde generieke beleid. Deze synthese bestaat enerzijds uit een vertaling van de gevolgen van het generieke beleid voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de regio en anderzijds een regiospecifieke aanvulling op het generieke beleid voor bijzondere gebiedsgerichte thema's. Daarbij is aangegeven welke sturingsmogelijkheden er bestaan voor de samenwerkende gemeenten teneinde de door de regio gewenste gebiedsdoelen te kunnen realiseren. De opzet van de paragraaf volgt de ruimtelijke structuur van Gelderland: het groenblauwe en rode raamwerk en het multifunctioneel gebied.

1.2.2.1 Regiospecifiek beleid

Het verstedelijkingsconcept zoals de regionale structuurvisie Noord Veluwe dat voorstelt bestaat uit nederzettingen, intensieve en extensieve zwermgebieden, Veluwegemeenschappen en de centrale positie van Harderwijk.

Het streekplan verdeelt Gelderland ruwweg in drie soorten gebieden; Groen Blauw Raamwerk (natuur, landschap, water), Rood Raamwerk (wonen, werken, vervoer), en Multifunctioneel gebied. Voor elk van deze gebieden is het beleid verschillend. Binnen de gemeente Harderwijk zijn alle gebieden terug te vinden.

Rood raamwerk

In het rode raamwerk moet vooral de verstedelijking van Gelderland plaatsvinden. De stad Harderwijk valt hier als regionaal centrum ook binnen.

Harderwijk kan zich profileren als een krachtige aantrekkelijke stad op het gebied van wonen, werken en voorzieningen. Aandacht gaat uit naar binnenstedelijke transformatieprocessen en bereikbaarheid, gekoppeld aan de potenties van het station Harderwijk, Waterfront en de opwaardering van de N302. Gekoppeld aan de verstedelijkingsopgave voor Harderwijk is het gebied tussen Harderwijk en Ermelo aangewezen als 'groen in en om de stad' gebied. De provincie wil dat de mogelijkheden voor stedelijke netwerkvorming tussen Harderwijk en Ermelo nader worden verkend.

Op het gebied van de regionale bedrijventerreinplanning gaat het om de ontwikkeling van het regionale bedrijventerrein Lorentz Oost in Harderwijk. De regio zet in op een goede accommodatie van de eigen lokale bedrijvigheid.

Bereikbaarheid: Het verstedelijkingsconcept dient ondersteunt te worden door optimalisering van de regionale bereikbaarheid. Om de regionale functie van Harderwijk voort te zetten is een intercitystation wenselijk. Verder vindt de provincie verbetering van verbindingen tussen Gelderland en Flevoland noodzakelijk o.a. verbeteren en opwaarderen van de N302 (A28-Harderwijk-Flevoland).

Groenblauwe raamwerk

Het groenblauwe raamwerk, met de daarbij behorende opgaven, is in de regio ruim aanwezig en draagt in belangrijke mate bij aan het groene imago van Noord Veluwe: aaneengesloten bosgebied, open weidevogelgebieden, half-open landgoed- en coulissenlandschappen.

Voor het groen betreft het gebieden van de EHS, Vogel- en Habitatrichtlijn en waardevolle open landschap waarvoor als algemeen principe de “nee, tenzij” benadering geldt bij de afweging van rode ontwikkelingen. Ontwikkelingen binnen de EHS kunnen op basis van de EHS-salderingsbenadering op gebiedsniveau worden afgewogen, waarbij ingeval significante invloeden zijn te verwachten op Vogel- en Habitatrichtlijngebieden een passende beoordeling moet plaatsvinden. Met het van kracht worden van dit streekplan treedt het groenblauwe raamwerk in de plaats van de voormalige CVN-verstedelijkingscontour. Voor de sturingsmogelijkheden voor transformaties in de randzone van de Veluwe geldt dan de bij het groenblauwe raamwerk horende “nee, tenzij” benadering.

Multifunctioneel gebied

Sturing in gebiedsgerichte ruimtelijke processen

Tegen de achtergrond van de generieke sturing op basis van de waarden in het groenblauwe en rode raamwerk heeft de regio ruime mogelijkheden om de door haar voorgestelde sturingswensen en gebiedsdoelen via het concept van intensieve en extensieve zwermgebieden om te zetten in realiseerbare ontwikkelingsplannen. De volgende aspecten kunnen daarbij een rol spelen:

- in geval van nieuw rood in intensieve zwermgebieden kan vooral worden gezocht naar vormen van landschapsversterkende woonmilieus;
- de ontwikkeling van groene wiggen (zie verder);
- de ontwikkeling van groen (in en) om de stad;
- functieverandering voor vrijgekomen (agrarische) bebouwing;
- de ontwikkeling van nieuwe landgoederen.

Voor nieuw rood in meerdere eenheden gelden nadrukkelijk de generieke condities voor zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking. Voorwaarde is voorts dat de balans tussen realisatie van gebiedsdoelen en het regionale kwalitatieve woonprogramma niet wordt verstoord door een te hoog bouwtempo of te omvangrijk bouwvolume. Tevens geldt dat de uitvoering met bijbehorende overeenkomsten en vereveningsbedingen in één project plaatsvindt en wordt bewaakt.

1.2.2.2 Gebiedsgerichte onderwerpen

Ontwikkelen van het Veluwemassief

Het Veluwemassief vormt het belangrijkste en omvangrijkste onderdeel van de ecologische hoofdstructuur en daarmee van het groenblauwe raamwerk van Gelderland. Het vormt tevens een landschap met een nationale en zelfs internationale uitstraling. Inzet is bescherming en ontwikkeling van natuurwaarden, extensivering van menselijke activiteiten (stilte/rust als kernkwaliteit), versterking van de toeristisch-recreatieve kwaliteit en verminderen van de barrièrewerking van verkeerswegen. In deze zin wordt samen met de regio het beleid van ‘Veluwe 2010’ voortgezet, waarbij vanuit het GMP3 het stimuleringsproject Stilte en Donkerte wordt uitgevoerd.

In de regionale structuurvisie van de Noord-Veluwe wordt onder de noemer van het kerngebied van de Veluwe ingezet op voortzetting van het Groei en krimp project, het verbeteren van de ecologische relaties met omringende gebieden (de wiggen en ecologische poorten, zie onder “multifunctioneel gebied”) en het terugdringen van de versnippering. Voor het stroomgebied van de Hierdense beek / Agrarische enclave wordt uitgegaan van een integrale gebiedsontwikkeling van de waterkwaliteit, de groene wig, de natuur- en landschapswaarden en de landbouw overeenkomstig het reconstructieplan.

Vrijwaring Randmeerzone

De Gelderse oevers van de (Veluwe) Randmeren kennen (grotendeels) een natuurlijke bescherming tegen het water; het zijn de zogenaamde “hoge gronden”. Een primaire waterkering ontbreekt hier. Het is van belang om in de ruimtelijke planvorming te anticiperen op een mogelijke peilstijging. Tot de tijd dat het rijk een definitief besluit heeft genomen over de peilstijging van de Veluwe Randmeren wordt het betreffende gebied in het streekplan geduid als signalerende vrijwaringszone in verband met mogelijke peilstijgingen. Dit betreft het gebied vanaf de huidige waterlijn tot aan de hoge gronden (de NAP + 1 meter lijn) van de Veluwe. Voor de hele zone wenst het rijk als ruimtelijk beleid: bestaande bestemmingen en bestaand gebruik zijn mogelijk. Nieuwe, onomkeerbare ontwikkelingen die bij een peilstijging van de Randmeren kunnen leiden tot risico’s op schade, worden afgewogen tegenover de werkelijk benodigde ruimte aan vrijwaringszone voor de peilstijging. Vanwege de overwegende overlap van deze zone met het groenblauwe raamwerk en Vogel- en Habitatrichtlijngebied zal deze vrijwaring in de praktijk nauwelijks een belemmering betekenen voor het grondgebruik. De provincie verwacht van het rijk dat deze in zijn hoedanigheid van waterbeheerder het initiatief neemt om, gezamenlijk met de betrokken overige overheden, uiterlijk voor 1 januari 2009 (einde planperiode derde Gelders waterhuishoudingsplan) de problematiek van het toekomstig waterpeil van de Veluwe Randmeren met de ruimtelijke gevolgen te onderzoeken en op basis daarvan een eventuele zonering vast te leggen in haar ruimtelijk beleid. Gedurende de uitvoering van het onderzoek zullen de betreffende gemeenten bij nieuwe ontwikkelingen conform de wettelijke watertoetsverplichting rekening houden met het geldende beleid.

1.2.2.3 IIVR

Het project Integrale Inrichting VeluweRandmeren (IIVR) is gericht op versterking van zowel natuur als recreatie langs de Randmeerkust. In 2001 hebben betrokken overheden, waaronder de provincie, een convenant ondertekend om tot een gezamenlijke uitvoering van het inrichtingsplan te komen. De zonering en de maatregelen van IIVR passen in dit streekplan. Het groenblauwe raamwerk voorziet in invulling van de afspraken omtrent de smalle natuurzones. De brede, meer voor recreatie in te richten zones behoren tot multifunctioneel gebied. De provincie ondersteunt de uitvoering van IIVR en verwacht van gemeenten dat zij het inrichtingsplan zo nodig doorvertalen in hun ruimtelijke plannen.

1.2.3 Wonen

1.2.3.1 Woonvisie Gelderland, keuzevrijheid & identiteit

Ambitie:

De provincie Gelderland heeft de Woonvisie Gelderland opgesteld. In deze woonvisie wil de provincie komen tot een woonbeleid met kwaliteit – de omslag van een beleid gericht op de opheffing van de kwantitatieve tekorten naar een beleid gericht op kwalitatief passende woningen en woonmilieus van de Gelderse bevolking nu en in de toekomst. De Woonvisie Gelderland bestaat uit drie delen:

Deel a: de algemene woonvisie voor Gelderland (2003)

Deel b: de regionale woonvisie, inclusief de regionale kwalitatieve woonbehoefte (2004)

Deel c: het Provinciaal Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019

De algemene woonvisie formuleert drie centrale doelen van beleid:

- ♦ bewoners meer vrijheden en kansen bieden om hun woonwensen te realiseren
- ♦ een aanbod aan woningen en woonmilieus, dat beter aansluit bij de voorkeuren van bewoners
- ♦ de provincie optredend als partner in wonen: stimulerend, ondersteunend en in dialoog met andere actoren in het veld.

Kaders:

In de regionale woonvisie voor Noord Veluwe worden de volgende beleidsopgaven geformuleerd:

- ♦ De bouwproductie verhogen;
- ♦ Veel levensloopbestendige of – liever nog - direct voor ouderen geschikte woningen bouwen. Ambitie-indicatie: minstens dertig procent van de totale nieuwbouw;
- ♦ Locaties in of nabij voorzieningencentra bij voorkeur bestemmen voor woningen, geschikt voor ouderen;

- ♦ Grootschalige functieveranderingslocaties (transformatie van werken naar wonen) en andere vrijkomende locaties nabij stedelijke centra zo veel mogelijk benutten om het aanbod aan centrum(stedelijk) wonen te vergroten. Dit geldt met name voor Harderwijk;
- ♦ Woningplitsing en functieverandering in het buitengebied goed benutten om aan de vraag naar landelijk wonen te voldoen;
- ♦ Met name in de kleinere kernen (maar wel bij voorzieningen!) meer meergezinswoningen bouwen, aangezien juist daar het woningaanbod te eenzijdig is gericht op gezinnen met kinderen;
- ♦ Een forse beleidsomslag maken voor wat betreft de verhouding tussen dure en goedkope nieuwbouwwoningen. Mede om immigratie uit de Randstad niet onnodig te bevorderen, dient het aandeel dure woningen fors te worden verminderd. Dit kan mede door minder grote woningen te bouwen. Ambitie-indicatie voor dure woningen: maximaal een kwart van de totale nieuwbouw.
- ♦ Meer verscheidenheid in de woningvoorraad creëren, mede met behulp van particulier opdrachtgeverschap.

1.2.3.2 Wonen in Gelderland 2009, monitoring van het woonbeleid

Tussen het verschijnen van de Woonvisie Gelderland en het KWP3 is de rapportage Wonen in Gelderland 2009 verschenen. In deze rapportage worden de demografische ontwikkelingen en de ontwikkelingen op de woningmarkt in Gelderland beschreven. Deze worden vergeleken met de afspraken die in de KWP2 2005-2014 met de regio's zijn gemaakt. Voor de regio Noord Veluwe wordt het volgende geconcludeerd: De productie in de Noord-Veluwe begint getalsmatig op het gewenste niveau te komen. Minpunt is dat er zowel te weinig huur, te weinig betaalbaar en te weinig voor senioren wordt gebouwd. De gemeenten uit de Noord-Veluwe bouwen niet in overeenstemming met de vraag van de inwoners van de regio.

1.2.3.3 Kwalitatief woonprogramma Gelderland 2010-2019

De provincie heeft in samenwerking met de regio's, gemeenten en woningcorporaties het Kwalitatief Woonprogramma Gelderland (KWP3) opgesteld (deel C van de Woonvisie). Het KWP heeft als doel het woningaanbod op regionaal niveau, zowel kwantitatief als kwalitatief, zo goed mogelijk af te stemmen op de behoefte aan woningen.

In het KWP staan per regio de afspraken weergegeven over nieuwbouw en de bestaande woningvoorraad. Het gaat daarbij niet alleen over aantallen, maar ook over het ontwikkeltraject voor de woningbouw en bijzondere afspraken over thematische onderwerpen.

In het KWP is een referentiekader opgenomen. Dit referentiekader bevat per regio de bouwopgave waar de gemeenten, woningcorporaties en andere (markt)partijen gezamenlijk voor staan. Dit vormt de basis waarop de regiogemeenten verdere afspraken maken over de lokale woonprogramma's.

Het referentiekader voor de Noord-Veluwe is als volgt:

Regio Noord-Veluwe	Bruto behoeftecijfer (absoluut)	Netto behoeftecijfer	Bruto woningbouwprogramma gemeenten per 1/1/2009 (absoluut)*
Huur	3.590	1.880	4.210
goedkoop	2.500	1.610	1.280
betaalbaar	1.010	270	2.000
duur	80	0	930
Koop	4.210	5.110	9.300
goedkoop	550	1.150	1.660
betaalbaar	1.170	1.700	3.260
duur	2.490	1.960	4.380
Totaal in aantallen	7.800**	6.700**	13.510
Nultreden	7.860	5.900	8.090
Sloop in aantallen***	1.100		470

Verkoop van huurwoningen***			380
-----------------------------	--	--	-----

* opgave planningslijst per 1-1-2009

** aanname: woningvoorraad van 87.300 woningen per 1-1-2010

*** aanname op grond van ervaringen en voornemens

Het referentiekader is met het regionaal woningbouwprogramma vergeleken en op basis daarvan zijn diverse afspraken gemaakt, waaronder:

- ♦ *verhouding huur-koop*: Er moet blijvend aandacht zijn voor voldoende huurwoningen in verband met de sloop en verkoop van huurwoningen.
- ♦ *betaalbare woningen*: Er is afgesproken 45 % van de nieuw te bouwen woningen te realiseren in de betaalbare segmenten (goedkope huur, betaalbare huur en goedkope koop). Daarnaast worden mogelijkheden voor doorstroming benoemd, waardoor bestaande betaalbare woningen, beschikbaar komen voor de doelgroepen van beleid.
- ♦ *nultredenwoningen*¹: Afgesproken is 88 % van de woningbehoefte in te vullen als nultredenwoning (of het vergelijkbare niveau).
- ♦ *totaal aantal toe te voegen woningen*: Het referentiekader geeft voor de regio Noord-Veluwe aan dat er 7.800 nieuwe woningen toegevoegd kunnen worden. De gezamenlijke woningbouwprogramma's van de gemeenten van 13.510 woningen bruto laten een overprogrammering aan nieuwbouw zien. Afgesproken is dat de gemeenten voor voldoende plancapaciteit gaan, rekening houdend met de planuitval van 20%. Dit komt neer op een totale capaciteit voor 8.000 à 8.100 woningen.
- ♦ *woningbouw korte termijn*: Om te zorgen dat de stagnatie door de economische recessie zo min mogelijk effect voor de middellange en lange termijn heeft, moet gestreefd worden naar continuïteit in de bouw. Hiervoor maakt de provincie afspraken voor de periode 2010-2012 met de gemeenten en woningcorporaties om een minimumgarantie aan woningbouw veilig te stellen. Te verwachten is dat woonvoorkeuren verschuiven in de richting van minder dure en meer betaalbare woningen en een toenemende vraag naar huurwoningen. De provincie beraadt zich momenteel op maatregelen voor de periode 2010 – 2012 om de woningbouw op een goed peil te houden. Belangrijk middel om dat te bereiken is een effectieve binnenregionale programmering en fasering van woningbouwplannen door gemeenten.
- ♦ *energie*: Alle partijen onderschrijven de noodzaak in te spelen op dit belangrijke thema en willen zich fors inspannen. Voor een belangrijk deel betreft dit acties ter besparing van energie en daarmee indirect ter beperking van de milieubelasting en klimaatveranderingen. Voor het invullen is de wijze van nieuw bouwen van woningen belangrijk, maar ook de bestaande woningvoorraad.
- ♦ *dak- en thuislozen*: Gemeente Harderwijk zal het initiatief nemen om:
 - de mogelijkheden te inventariseren voor maatschappelijke opvang en huisvesting van dak- en thuislozen.
 - de huisvestingsbehoefte voor de bijzondere doelgroepen vanuit en in de regio in beeld te brengen.

De provincie heeft de intentie om in 2013-2014 een nieuw KWP op te stellen voor de volgende periode van tien jaar. Hierbij spelen in ieder geval het beleid in de provinciale structuurvisie, de afspraken in het kader van het ISV en de uitkomsten van het meest recente woningbehoefteonderzoek een rol.

1.2.3.4 Regionale afspraken over lokale woonprogramma's

(Dit stukje is geen provinciaal beleid, maar volgt op het bovenstaande).

Op basis van het KWP3 hebben de regiogemeenten hebben verdere afspraken gemaakt over de lokale woonprogramma's. Dat houdt per gemeente van de regio Noord-Veluwe het volgende in:

Gemeente	Behoefte volgens Companen	+20%
Elburg	810	972

¹ Een nultredenwoning is een woning die extern en intern toegankelijk is en daarmee geschikt voor mensen met een beperking.

Ermelo	715	858
Harderwijk	1260	1512
Hattem	470	564
Heerde	395	474
Nunspeet	795	954
Oldebroek	815	978
Putten	555	666
Totaal	5815	6978

Het restant van de plancapaciteit wordt toegewezen aan de gemeente Harderwijk. Het betreft 1.022 woningen. Daarmee wordt het aandeel van Harderwijk 2.534 woningen.

Over 2 tot 3 jaar zal opnieuw een gezamenlijk woningbehoefteonderzoek worden gedaan.

Gemeenten laten elkaar de vrijheid in bijzondere situaties, na overleg met en na verkregen toestemming van de provincie Gelderland, extra woningen te kunnen bouwen, mits de bouw van deze woningen geen nadelige invloed uitoefent op de realisatie van woningbouwplannen in de andere gemeenten.

Aangetoond moet worden dat de haalbaarheid en afzetbaarheid van de plannen die vallen binnen het overeengekomen volume van 8.000 woningen niet te lijden zullen hebben onder projecten die vanwege bijzondere omstandigheden buiten het KWP3 om worden gerealiseerd.

Het bouwen van extra woningen zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn in Harderwijk voor wat betreft een deel van de woningen in het plan Waterfront, waarbij gedacht wordt aan een aantal van 500 woningen, die tegemoet komen aan een bovenregionale vraag naar woningen. Maar een dergelijke vraag zou zich ook kunnen voordoen in een andere gemeente.

Het college van B&W is inmiddels akkoord gegaan met bovenstaande verdeling. Het aantal woningen dat aan Harderwijk is toegekend is een stuk lager dan het geplande woningbouwprogramma. Dit heeft voor de projecten in Harderwijk grote gevolgen. Een aantal projecten zal voorlopig niet uitgevoerd kunnen worden. Binnenkort zal het college beslissen voor welke projecten dit het geval is. *Dit is inmiddels gebeurd. Nog navragen wat de uitkomst is.*

1.3 Rijksbeleid

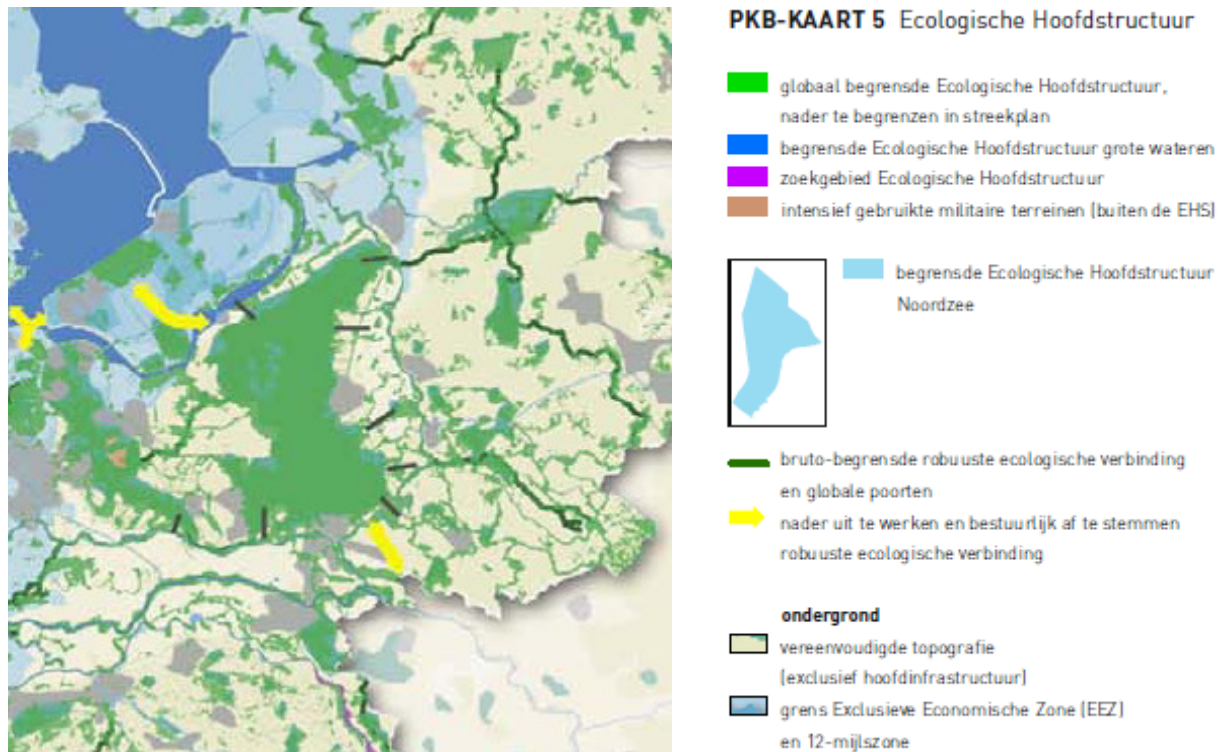
1.3.1 Nota Ruimte

De randmeren en de buitendijkse gebieden hier langs vallen in de Nota Ruimte onder het IJsselmeergebied. Hoofddoelstelling voor het IJsselmeergebied is de functie van het IJsselmeer in de borging van de veiligheid, de beperking van de wateroverlast en het behoud van de strategische watervoorraad te versterken én het gebied als grootschalig open gebied met bijzondere internationale waarden van natuur, landschap en cultuur te behouden en te ontwikkelen.

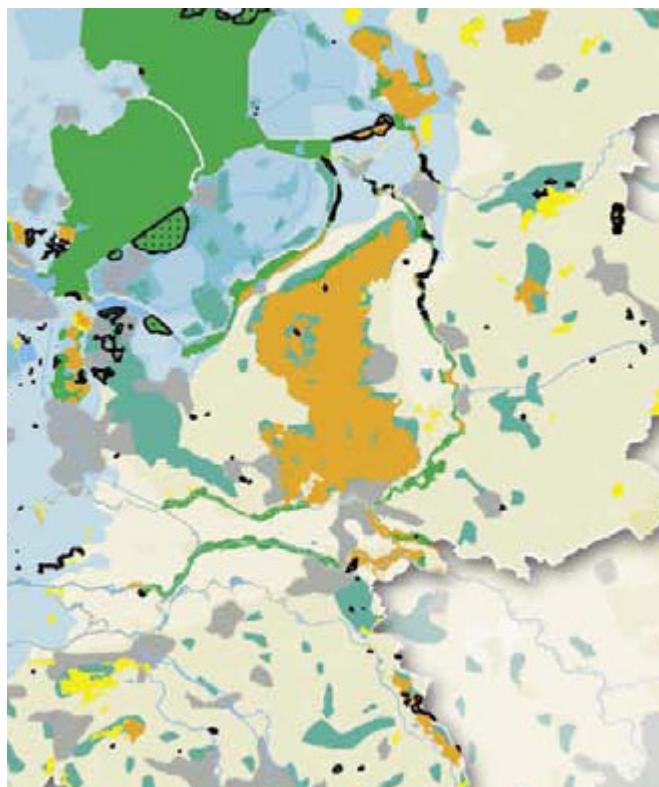
Binnen de zonering van het IJsselmeergebied worden geen nieuwe buitendijkse watergebonden functies (of uitbreiding van bestaande functies), zoals waterrecreatie en natte bedrijventerreinen ontwikkeld, tenzij deze passen en bijdragen aan het natuur-, cultuurhistorisch en het waterbeleid gericht op waterhuishoudkundig beheer en watertransport. Voor herstructurering van buitendijks gelegen bedrijventerreinen en woningbouwlocaties (met name in de oude Zuiderzeesteden) geldt hetzelfde. Een passende mogelijkheid is er bijvoorbeeld in Harderwijk. Hier draagt de ontwikkeling van het Waterfront bij aan oplossingen voor een aantal ruimtelijke, economische en milieukundige problemen, die zijn ontstaan door de toenemende ruimtelijke druk.

De volgende punten uit de Nota Ruimte zijn van toepassing op Harderwijk:

- EHS, Vogel- en Habitatrichtlijn, natuurbeschermingswetgebieden

In paragraaf 1.2.1.1 is een beschrijving gegeven van de EHS.

PKB-KAART 6 Vogel- en Habitatrichtlijn-gebieden en Natuurbeschermingswetgebieden

- Habitatrichtlijngebied
 - Vogelrichtlijngebied
 - zowel Vogel- als Habitatrichtlijngebied
 - Natuurbeschermingswetgebied
- ondergrond**
- vereenvoudigde topografie (exclusief hoofdinfrastructuur)
 - grens Exclusieve Economische Zone (EEZ) en 12-mijlszone

De Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Natuurbeschermingswetgebieden maken onderdeel uit van Natura 2000 (zie onder).

- **Natura2000**
In algemeenheid betekent het dat in de beheerplannen het bestaand gebruik getoetst is en dat daarvan dan duidelijk is wat wel en niet mag. Nieuwe dingen moeten vervolgens altijd aangevraagd en getoetst gaan worden op de doelstellingen van Natura 2000. Provincie respectievelijk het rijk stellen beheerplannen op voor Natura2000 gebieden:
 - Beheerplan Veluwe (beheerplan is in concept klaar en zal in 2011 definitief vast worden gesteld; op concept is door gemeente gereageerd en deze zienswijzen zijn overgenomen).
 - Beheerplan IJsselmeergebied (waaronder Veluwerandmeren) is RWS trekker (is provincie-overstijgend). Dit beheerplan is ook al in (ver)gevorderd stadium. Concept heeft nog niet ter inzage gelegen, maar er is al wel input (huidig gebruik) geleverd en die is getoetst. Verdere planning is niet duidelijk op dit moment.
- **Bundeling infrastructuur**
De rijksopgave is de bereikbaarheid via de hoofdinfrastructuur integraal te verbeteren om zo een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de economische positie van Nederland. Daarbij zijn veiligheid en milieu randvoorwaarden. Bundeling van infrastructuur betekent voor het rijk dat de groei van de mobiliteit op bepaalde, voor het overgrote deel bestaande, hoofdverbindingen wordt geconcentreerd. Het rijksverkeers- en vervoersbeleid richt zich er dan ook voor een belangrijk deel op de bestaande hoofdinfrastructuur optimaal te laten functioneren door goed beheer en onderhoud, maximale benutting, slimme samenwerking en goed besturen. Daarbij richt het rijk zich met voorrang op knelpunten op de hoofdverbindingssassen. Daarnaast blijft uitbreiding van de capaciteit nodig. In dat geval gaat de voorkeur uit naar bundeling met bestaande hoofdinfrastructuur.
De N302 die door Harderwijk loopt en Gelderland met Flevoland verbindt is in de Nota Ruimte aangewezen als locatie 'bundeling infrastructuur'.

- Optimalisatie waterberging (seizoensgebonden peilbeheer) en vrijwaringszones in het IJsselmeergebied
Seizoensgebonden peilbeheer: Door klimaatveranderingen wordt een zee-spiegelstijging verwacht. Om onder vrij verval te kunnen blijven spuien wordt hierop geanticipeerd door een geleidelijke stijging van de peilen in het IJsselmeergebied en hiermee samenhangende versterking van de dijken. Afhankelijk van uitkomsten van onderzoek wordt seizoensgebonden peilbeheer toegepast. Een dergelijk peilbeheer beoogt de watervoorziening voor (de landbouw) in Laag Nederland te accommoderen in combinatie met verhoging van de ecologische waarden in ondiepe oeverzones. Uitgangspunt is dat de veiligheid en afwatering van het omringende gebied en van de IJssel niet worden belemmerd. In relatie hiermee kunnen natuur, recreatie, scheepvaart en visserij verder worden ontwikkeld. Een goede watervoorziening voor het oude land wordt in stand gehouden. De bergingscapaciteit van de wateren en de strategische watervoorraad worden veiliggesteld.
- Nationaal landschap
Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van nationale landschappen moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk worden versterkt. In samenhang hiermee zal de toeristisch-recreatieve betekenis moeten toenemen. Binnen nationale landschappen is daarom ‘behoud door ontwikkeling’ het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid.

In algemene zin geldt dat binnen nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt (‘ja, mits’-regime). Binnen nationale landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Op basis hiervan maken provincies afspraken met gemeenten over de omvang en locatie van woningbouw. Nationale landschappen bieden daarnaast ruimte voor de aanwezige regionale en lokale bedrijvigheid, inclusief niet-grondgebonden landbouwbedrijven en intensieve veehouderij. Ook hier maken provincies en gemeenten afspraken over aard en omvang van locaties voor bedrijventerreinen.

Voor EHS-, NB-, VHR-gebieden en robuuste ecologische verbindingen blijft, ook binnen nationale landschappen, het elders in deze nota verwoorde beleid, onverminderd van toepassing. Ook de wet- en regelgeving, zoals de Reconstructiewet concentratiegebieden, zijn onverminderd van kracht. De Veluwe is één van de 18 nationale landschappen in Nederland. De kernkwaliteiten zijn:

- schaalcontrast van zeer open naar besloten
- actieve stuifzanden
- de grote en aaneengeslotenheid van het bos.

- Voorkeursgebied intensivering natte natuur

2 Economie

2.1 Gemeentelijk beleid

2.1.1 Kantorennota

Ambitie

Zorgen dat er in Harderwijk voldoende mogelijkheden zijn op korte en lange termijn om kantoorontwikkelingen mogelijk te maken.

Kaders

Kantorenbeleid volgt de economische visie
Vasthouden aan concentratiebeleid
Voorverhuureis behouden
Ruimtelijke mogelijkheden scheppen
Diversiteit is belangrijk
Samenwerking met externe partners essentieel

Maatregelen

Er zijn een aantal maatregelen geformuleerd.
Plannen maken voor kantoorontwikkeling en die tot uitvoering brengen
Doorgaan met gemeentelijk uitgifte beleid
Monitoren van kantoor ontwikkelingen
Voorwaarden scheppen voor goede kantoorlocaties
Nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden onderzoeken.

2.1.2 Visie op de detailhandel

Ambitie

Verbetering van Harderwijk als winkelstad door te voor een levendige en florerende binnenstad;
Te zorgen voor levensvatbare wijk- en buurtwinkelcentra en te zorgen voor een sterke perifere detailhandelsfunctie

Kaders

Geen nieuwe PDV vestigingen buiten de bestaande PDV locaties.
De binnenstad is de belangrijkste aankoopplaats voor niet dagelijkse goederen.
De wijkwinkelcentra vervullen voornamelijk een functie voor de dagelijkse aankopen.

Maatregelen

De structuur van het winkelgebied in de binnenstad te versterken
Parkeermogelijkheden verbeteren.
Fietsparkeren verbeteren.
Weekmarkt versterken
Centrummanagement invoeren

2.1.3 Beleidsvisie en businessplan Harderwijk Recreatie en Toerisme

Ambitie

Economische groei
Meer werkgelegenheid
Aantrekken van consument van de toekomst
Versterken aanbod

Marketing van Harderwijk oppakken.

Kaders

Toerisme en recreatie is van toenemend belang voor Harderwijk
Provincie Gelderland schept een kader voor toeristisch ondernemen
Keuzes maken in aanbod en doelgroepen

Maatregelen

Maak een nieuwe beeldmerk voor Harderwijk promotie
Meer aandacht voor kwaliteit en uitstraling evenementen
Zoek samenwerking met andere gemeenten en organisaties
Zorg voor seizoensverbreding
Versterk het winkelaanbod en de horeca
Verblijfstoerisme stimuleren
Gemeente neemt regie taken op zich

2.1.4 Nota evenementenbeleid

Ambitie

Harderwijk op basis van evenementen meer uitstraling geven en beter promoten.
Evenementen versterken
Totale aanbod meer laten aansluiten bij consumententrends
Huidige evenementen uitbouwen en professionaliseren
Negatieve kanten van evenementen minimaliseren

Kaders

De gemeente organiseert verbinding, vernieuwing en ontwikkeling
De gemeente stimuleert door middel van een verbeterde interne organisatie financiële middelen.
De gemeente faciliteert nieuwe evenementen en nieuwe terreinen.
De gemeente zorgt voor goede (markteting) communicatie

Maatregelen

(Verbeteren van)
het beoordelen van evenementenaanvragen
vaststellen van de evenementenkalender
stimuleren van nieuwe evenementen
gezamenlijke promotie met VBT
verspreiding evenementenkalender
bijeenkomst marketing en pr van evenementen organiseren
contactpersoon evenementen astellen
website evenementen in Harderwijk opstellen
evaluatie houden met organisatoren en bewoners
financiële ondersteuning bieden
evenementen kalender publiceren

2.1.5 Leisure visie

Ambitie

Harderwijk wordt een belangrijke vrijet-ijdsstad in midden Nederland

Kaders

Nieuwe leisure functies hebben een hoge kwaliteit en voegen iets nieuws toe aan het bestaande aanbod

Er zijn ruimtelijke clusters genoemd waarbinnen nieuwe leisure functies kunnen plaatsvinden

Maatregelen

De leisure visie wordt verankerd in de economische visie (lees stadsvisie Harderwijk 2031)

2.1.6 Uitgaan in Harderwijk 2008-2010

Ambitie

Vermindering van regelgeving voor de horecaondernemers
Terrassenbeleid voor de pleinen maken
Gezondheidsbeleid tbv alcoholmatiging maken
Behoefteteonderzoek naar uitgaan uitvoeren
Verhelderen van de situatie rondom de Harder

Kaders

Binnenstadvisie
Evenementenbeleid
Gemeente is voorwaardescheppend.

Maatregelen

Onderzoek doen naar uitgaansbehoefte
Voortzetten horecaoverleg
Verbeteren dienstverlening en preventieve handhaving
Deregulering horeca
Bestemmingsplan binnenstad maken
Horeca beleid waterfront opstellen
Afspraken maken met de Harder en de stationsomgeving
Terrassenbeleid pleinen maken
Gezondheidsbeleid maken
Cameratoezicht mogelijk maken
Sluitingsuur paracommerciele instellingen aanpassen

2.2 Regionale documenten

2.2.1 Water wild en wellness

Ambitie

Gezamenlijke visie maken op basis van de unieke veluwse kwaliteiten
Versterken van de gemeentelijke ambities, ruimte laten voor couleur locale.
Hogere omzet bevorderen uit toerisme en recreatie
Jaarrond toeristisch aanbod ontwikkelen
Voorzieningennivo van de gemeenten versterken

Kaders

Natura 2000, Nationaal Landschap, Streekplan en reconstructieplan
Regiovisie op toerisme en gemeentelijke toeristische visies moeten op elkaar aansluiten.

Maatregelen

Verhoog de kwaliteit van het bestaande aanbod
Leg nadruk op thema's die passen bij de veluwe
Schep een aantrekkelijk ondernemersklimaat
Verbeter de communicatie en promotie
Sluit aan bij duurzame ontwikkelingen .

2.2.2 Visieontwikkeling Hanzesteden

Ambitie

Het ontwikkelen van een duidelijk herkenbaar toeristisch profiel
Benutten van potenties op dag en verblijfsrecreatie
Groeï van het toeristische verblijf in voor en naseizoen
Grotere diversiteit in aanbod
Voeren van een gezamenlijke promotiecampagne om Hanzesteden te promoten

Kader

Behoud kwaliteit leefomgeving
Behoud sociale en cultuurhistorische identiteit
Omzet en winst toename bedrijven
Behoud en zo mogelijk groei van werkgelegenheid.

Maatregelen

Herstel historische objecten
Maak beleving van de cultuurhistorie mogelijk
Authenticiteit versterken
Inrichten openbare ruimte in Hanze sfeer
Versterken van de relatie van de stad met het water
Verlevendig de openbare ruimte met kunst in de Hanze sfeer

2.2.3 Positionpaper Noord Veluwe bundelt haar economische krachten

Ambitie

Impuls geven aan de gelderse economie

Kader

Gelders actieplan recessie

Maatregelen

Versnel overheidsinvesteringen met structurele effecten
Versnel en intensifieer lopende activiteiten
Versnelling uitvoering klimaatregelen
Intensifieer gezamenlijk arbeidsmarktbeleid
Intensifieer de task force economie

Ontwikkel nieuwe innovatieprojecten
Opzetten innovatiestructuren
Doorontwikkelen duurzaamheid
Stimuleer vernieuwing
Schakel onderwijs in bij productontwikkeling
Uitbouwen ambulance academy in Harderwijk

2.3 Provinciaal beleid

2.3.1 Maak het in Gelderland

Ambitie

De ambitie van de provincie Gelderland ligt in het daadwerkelijk verzilveren van de kansen voor Gelderland. Daarom zet de provincie het toekomstig beleid in op die punten waar we als provincie daadwerkelijk meerwaarde kunnen bieden. Het gaat om drie speerpunten:

- het verzilveren van onze kennis- en innovatiepositie,
- ruim baan voor ondernemen met minder regeldruk
- investeren in de fysieke bedrijfsomgeving
- Benutten vrijetijdseconomie

Kader

Het kader voor deze nota wordt gevormd door de voorgaande nota Van Trekkkracht naar slagkracht aangevuld met de notie dat maatschappelijke ontwikkelingen en de ontwikkelingen van de wereldeconomie naar kenniseconomie ook voor Gelderland om nieuwe investeringen en aanpassingen vraagt.

Maatregelen

1. Verzilveren kennis en innovatiepositie

- Triangle continueren en in een hogere versnelling
- Vergroten aantal innovatieprojecten met Brussels geld
- Lobby/promotie uitbouwen
- Betere afstemming Triangle en agroketens
- Koppeling Triangle kennis aan ontgroening/vergrijzing

2. Versterken van het innovatievermogen MKB breed

3. Ondersteuning van de volgende opbloeiende regionale clusters

- KIEMT (energie en milieutechnologie Arnhem/Apeldoorn)
- Biomassa agroketens (biobased economy)
- Maakindustrie/ technologie (Achterhoeks Centrum Technologie)
- Mode Arnhem

1. Regeldruk minimaliseren door:

- WABO, inclusief één-loket
- Verkenning regelluwe kansenzones
- Intensivering bedrijfsbemiddeling/ facilitering
- Verankeringsprogramma
- Cultuurtraject (stages, Kafkabrigade, competentieontwikkeling en klantgerichtheid)

2. Startersbeleid

3. Arbeidspotentieel versterken door:

- Vraag van de partners over de hele breedte van de arbeidsmarkt oppakken
- Continuering van het project POA (Platform Onderwijs Arbeidsmarkt Achterhoek) en het opzetten van soortgelijke projecten in de andere vijf Gelderse regio's actief te ondersteunen.

4. Continuering acquisitiebeleid

5. Continuering economische missies naar China

1. Intensivering revitalisering in stad en buitengebied, inclusief operationalisatie begrip werklandschappen, benutten vrijkomende agrarische bebouwing en opzet van een herstructureringsmaatschappij

2. Continuering IZI- en bedrijfsverplaatsingsbeleid

3. Uitvoering regionaal investeringsprogramma, inclusief aanpak knelpunten uit Netwerkanalyse en energievoorziening
4. Afronding glasvezelstrategie uit Masterplan Breedband
5. Parkmanagement inzetten voor duurzame energie en mobiliteitsmanagement
6. Integrale gebiedsontwikkeling

1. Doorzetten en uitbouwen Mooi Dichtbij:
 - ondersteunen regiopromotie en marketing;
 - doorontwikkelen complementaire toeristische organisatiestructuur
 - Veluwe op 1, Groei en Krimp, Imagoproject
 - versterken buitenlandpromotie
 - aanpak knelpunten in routenetwerken
 - stimuleren vraaggestuurde informatievoorziening (ICT, uniforme bewegwijzering)
 - doorontwikkelen fietsknooppunten en overstappunten (TOP's)
2. Beter faciliteren recreatieondernemers
 - Zie onder 4.2 Ruim Baan voor ondernemen
3. Opstellen Masterplan Vrijtijdseconomie
 - nieuwe markten en allianties
 - versterken regioprofilering
 - extra kwaliteitsimpuls in dagrecreatieterreinen, routenetwerken en ICT

2.3.2 Provinciale verkenningen 2010- 2015

Ambitie

Een goed beeld schetsen van de economische ontwikkelingen zodat deze een basis kunnen vormen voor het maken van provinciaal beleid.

In deze rapportage wordt een beeld geschetst van de economisch ontwikkeling van Gelderland in de periode 1995-2009. Daarnaast worden de verwachtingen gepresenteerd voor de middellangetermijn: 2010-2015.

Tenslotte wordt een doorkijk gegeven naar de langetermijn: vier scenario's tot 2040. De Gelderse prognoses zijn opgesteld door het Bureau Economisch Onderzoek van de provincie Gelderland. De landelijke ramingen zijn ontleend aan de verkenningen van het CPB.

Belangrijke elementen in de verwachte economische ontwikkelingen.

Doorrekening van de Nederlandse verwachtingen resulteert voor Gelderland in een raming van de economische groei die wat achter blijft bij Nederland maar in de herstelperiode 2010-2015 weer dicht naar het landelijk gemiddelde toe kruipt.

Per sector zijn de vooruitzichten uiteenlopend. De werkgelegenheid in de quartaire sector zal in 2010 nog toenemen maar alle andere sectoren zullen naar verwachting met een banenverlies worden geconfronteerd.

Blijkens de nieuwste bevolkingsprognoses zet de vergrijzing door en zal daarmee samenhangend de natuurlijke aanwas afvlakken

De beroepsbevolking in Gelderland zal de komende periode toenemen met gemiddeld nog slechts 0,1 % per jaar. Ten opzicht van de periode 2005/2009 (0,8%) valt de groei vrijwel stil.

Noord Veluwe

De economische structuur van deze regio vertoont geen bijzondere kenmerken. De bevolking, beroepsbevolking en werkgelegenheid hebben zich in de afgelopen 5 jaar wat sneller ontwikkeld dan in Gelderland. In de projectie tot 2015 zal dit niet alleen zo blijven maar zelfs nog iets sterker worden. Op de langetermijn wordt echter een ontwikkeling verwacht die neigt naar het algemene Gelderse beeld.

2.3.3 Uitvoeringsprogramma vrijetijds economie

Ambitie

We willen -met respect voor de omgeving, natuur en milieu, het (historisch) landschap en de cultuurhistorische waarden- meer bezoekers (verblijfstoeristen en dagtoeristen inclusief de eigen inwoners!), meer bestedingen en meer werkgelegenheid:

- Behoud en waar mogelijk versterking van ons marktaandeel op de binnenlandse vakantiemarkt, dagrecreatieve markt en zakelijke markt
- Een bovengemiddelde toename van buitenlandse vakantiegangers
- Een bovengemiddelde groei van de werkgelegenheid en bestedingen in de vrijetijdseconomie

Kader

Het kader van deze nota is de provinciale nota Maak het in Gelderland aangevuld met landelijke ontwikkelingen op het terrein van toerisme en recreatie.

Maatregelen

Wij willen onze doelstellingen bereiken door in te zetten op de vijf onderstaande thema's.

Ieder thema bestaat uit een maatregelenpakket cq projectenlijst:

- gebiedsgerichte aanpak; de regio centraal

Samen met de vier regio's regionale beeldverhalen opstellen

Programma Imagoversterking Veluwe voortzetten

Lobbyen bij het rijk voor het belang van buitenlands toerisme voor de gelderse economie

- ondernemen in Gelderland

Voortzettin NORT

Werkconferenties met best practices opzetten

Handleiding voor ondernemers over vergunningen en procedures

Evaluatie groei en krimp

Handreiking ontwikkelen camperplaatsen

- basisinfrastructuur en –voorzieningen

Knelpunten oplossen in fietsroutes

Ontbrekende schakels in fietsroutes in kaart brengen

Visie dagrecreatieterreinen vernieuwen

Invoering uniform systeem bewegwijzering

- marketing en promotie

Investeren in regionale marketing campagnes

Sturen op kerntaken GOBT

Implementatie herziening toeristische organisatiestructuur

Verkenning vraag en aanbod zakelijk markt gelderse regio's

Verkenning Gelders congres bureau

Campagnes zakelijke markt ondersteunen

- ICT en vrijetijd

Ondersteunen ICT vernieuwingen in gelderse databank en websites

2.3.4 Structuurvisie bedrijventerreinen en werklocaties

Ambitie

Onze opgave is het realiseren van voldoende ruimte voor bedrijfsontwikkeling van de juiste kwaliteit op de juiste plek en het voorkomen van overschotten en leegstand. Dit betekent dat er maatwerk moet worden geleverd om terreinen met verschillende kwaliteiten te (her)ontwikkelen. Vooral in de herstructurering van bestaande terreinen moet kwaliteit prioriteit krijgen

Kader

- Streekplan Gelderland

In 2005 stelden Provinciale Staten het huidige streekplan Gelderland vast. Daarin is aangekondigd een uitwerking te maken voor de programmeringsopgave bedrijventerreinen. Inmiddels is duidelijk dat "een uit.

- Gelders coalitieakkoord 2007-2011

In het Gelders coalitieakkoord is aangegeven dat de sluipende verrommeling van het landschap dient te worden tegengegaan. Specifiek ten aanzien van bedrijventerreinen is in het collegeakkoord aangegeven dat ingezet wordt op het benutten van bestaande bedrijventerreinen. Vervolgens wordt prioriteit gegeven aan revitalisering en pas daarna aan uitbreiding en aanleg van nieuwe terreinenwerking" niet volstaat. Nieuwe ontwikkelingen en inzichten vragen om een aanpassing van het beleid.

Maatregelen

- Opnemen in de verordening ex artikel 4.1 Wro dat bestemmingsplannen ten behoeve van bedrijventerreinen moeten passen binnen het TM-scenario en binnen de regionale afspraken. Verder dient in de toelichting van bestemmingsplannen de ruimtebehoefte gemotiveerd te worden, zowel kwantitatief als kwalitatief.

- Onderzoek en monitoring: de provincie maakt vraagprognoses op basis van het TM-scenario, waarbij per regio is aangegeven wat de behoefte aan nieuwe terreinen is in de periode van 2009 tot 2030. De vraag-aanbod confrontatie wordt jaarlijk geactualiseerd.

- In het RPB worden afspraken gemaakt over het totale aanbod aan bedrijventerreinen die bestaan uit de te herstructureren bestaande terreinen en te ontwikkelen nieuwe terreinen. Wij vragen aan de regio's om aan te geven welke plannen ontwikkeld gaan worden de komende jaren (tot 2015, van 2020 tot 2025 en na 2025). In de fasering wordt concreet benoemd om welke plannen het gaat in de regio, wat de omvang er van is (in hectares) wat het kwaliteitsniveau moet zijn en voor welk type bedrijven het plan bedoeld is. Jaarlijks zullen wij de voortgang daarvan monitoren en met de regio's bespreken. Dit kan leiden tot bijstelling van de afspraken in het RPB.

- Opnemen in de verordening ex artikel 4.1 Wro : de wijze van implementatie van de SER-ladder voor bedrijventerreinen en kantoren moet worden aangegeven in de toelichting van het bestemmingsplan. Dit is een opdracht van het Rijk in de AMvB-ruimte.

- In het RPB wordt de SER-ladder op regionaal niveau toegepast. Gezocht wordt naar intensiveringsmogelijkheden waarbij gestreefd wordt naar een ruimtewinst van 5 tot 10%.

- Vervolgonderzoek: er wordt onderzocht op welke wijze het beleid vormgegeven kan worden ten aanzien van de toepassing van de de SER-ladder voor kantoren.

- In het PHP (Provinciale HerstructureringsProgramma) is een overzicht gemaakt van de opgave van de herstructurerings- en revitaliseringsprojecten.

- Subsidie voor de financiering van de uitvoering van de herstructureringsagenda. Bij de beoordeling van subsidieverzoeken wordt meegenomen hoe de regio's zijn omgegaan met regionale afstemming van grondprijzafspraken en verevening.

- In het RPB spreken de regio's en de provincie af om actief op zoek te gaan naar (regionale) financieringsbronnen voor herstructurering (naar voorbeeld van West-Achterhoek en Hattem Heerde Oldebroek). Hiervoor worden business cases opgesteld de provincie ondersteund met expertise via het A-Team.

- In het RPB maken de regio's en de provincie procesafspraken over een regionale grondprijsmethodiek. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de bedrijventerreinenmarkt. Planbegeleiding: ondersteuning met expertise (A-team), masterclasses vastgoed, ondersteuning met IBIS gegevens.

- Wij willen de gemeenten door middel van planbegeleiding helpen, bij een duurzame inpassing van bedrijventerreinen en bedrijven in hun omgeving. Een speciaal daartoe in te stellen kwaliteitsteam behoort tot de mogelijkheden. Door middel van vergunningverlening en handhaving zullen wij de inpassing van bedrijven ondersteunen.

- In het RPB worden afspraken gemaakt over over inrichtings- en uitvoeringsaspecten om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik een goede landschappelijke inpassing en parkmanagement.

- Wij zetten planbegeleiding om te adviseren over ruimtelijke inrichting en kwaliteit en parkmanagement. Verder stimuleren wij parkmanagement met ons draaiboek parkmanagement
- In het RPB worden afspraken gemaakt over inrichtings- en uitvoeringsaspecten om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik en een goede milieutechnische inpassing.
 - Op die locaties waar milieutechnische inpassing een knelpunt vormt voor bedrijvigheid, zetten wij in op planbegeleiding om een gebiedsgerichte oplossing te vinden. De instrumenten zijn milieuinformatievoorziening, milieuzonering, verkaveling, vervoersmanagement, interim-wet Stad en Milieu en bijzondere bepalingen in de Wet Geluidhinder. Ook vergunningverlening en handhaving kunnen worden ingezet.
 - We onderzoeken de mogelijkheid om de verordening al dan niet in te zetten om te komen tot een goede milieu en (geluids-) zonering.
- Wij willen gemeenten ondersteunen in het realiseren van duurzame en klimaatneutrale bedrijventerreinen. Wij willen daarom al vanaf de planfase meedenken over de inrichting van een duurzaam bedrijventerein. De inpassing van de toekomstige bedrijvigheid en de mogelijke meerwaarde die een clustering van bedrijven kan hebben, zijn hierin van belang.
 - Innovatieve ontwikkelingen in relatie tot duurzaamheid komen in aanmerking voor een subsidie vande Stimuleringsregeling Milieu Gelderland. De regeling biedt ondermeer subsidie voor haalbaarheidsstudies en planvorming voor een collectieve duurzame energievoorziening op bedrijventerreinen en voor investeringen in een collectieve duurzame warmtehuishouding en restwarmtebenutting.
 - De provincie levert kennis in de planvorming over systemen voor koude- en warmteopslag (KWO). Bij het ontwikkelen van een collectieve energie-infrastructuur stelt de provincie aan ondernemers en gemeenten een energieconsulent beschikbaar.
 - Een energiescan ten behoeve van een collectieve energie-infrastructuur is vanaf 2011 een randvoorwaarde voor provinciale subsidieverlening voor herstructurering van bedrijventerreinen. Als uit die energiescan blijkt dat er kansen liggen verwachten wij daarop energieplanvorming.
 - Wanneer plannen voor bedrijventerreinen worden ontwikkeld dient een watertoets te worden uitgevoerd om te waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en evenwichtig in beschouwing worden genomen bij ruimtelijke afwegingen.
 - Het opzetten van een goede beheersorganisatie/parkmanagement is één van de subsidiecriteria voor het verlenen van subsidies voor het herstructureren van bestaande bedrijventerreinen. In het RPB worden afspraken gemaakt over inrichtings- en uitvoeringsaspecten om te komen tot een duurzame energie- en waterhuishouding en parkmanagement.
 - In de toelichting op bestemmingsplannen of in de ruimtelijke onderbouwing van projectbesluiten worden door de gemeenten de gepleegde afwegingen in het kader van de watertoets vastgelegd in de waterparagraaf van ruimtelijke plannen.
 - Planbegeleiding: er worden binnen de provincie een vijftal "bedrijventerreinen voor de toekomst" benoemd. Dit zijn voorbeeldprojecten op het gebied van parkmanagement en energie. De ambities voor deze projecten worden in een intentieverklaring vastgelegd.

2.3.5 Gelderse aanpak herstructurering

Ambitie

In de uitvoeringsagenda GS is ingezet op 1000 ha gerevitaliseerd of geherstructureerd bedrijventerein t/m 2011. In 2007 is er 400 ha bedrijventerein gerevitaliseerd. In 2008 hebben we hier 90 ha aan toegevoegd. Vanuit de tranche herstructurering 2009 en de grote herstructureringsprojecten uit MIG komen hier naar verwachting nog eens 311 ha bij. Hiermee is dus circa 800 ha van de afgesproken 1000 ha in uitvoering

kader

- Streekplan Gelderland
- In 2005 stelden Provinciale Staten het huidige streekplan Gelderland vast. Daarin is aangekondigd een

uitwerking te maken voor de programmeringsopgave bedrijventerreinen. Inmiddels is duidelijk dat "een uit.

- Gelders coalitieakkoord 2007-2011

In het Gelders coalitieakkoord is aangegeven dat de sluipende verrommeling van het landschap dient te worden tegengegaan. Specifiek ten aanzien van bedrijventerreinen is in het collegeakkoord aangegeven dat ingezet wordt op het benutten van bestaande bedrijventerreinen. Vervolgens wordt prioriteit gegeven aan revitalisering en pas daarna aan uitbreiding en aanleg van nieuwe terreinenwerking" niet volstaat.

Nieuwe ontwikkelingen en inzichten vragen om een aanpassing van het beleid.

Maatregelen

Voor een vliegende start van de nieuwe aanpak herstructurering worden de volgende acties in gang gezet:

- We gaan in elke regio de mogelijkheden verkennen voor een intergemeentelijk project oud/nieuw. Deze verkenning nemen we mee als input voor het overleg met de regio's.
- Afhankelijk van dat resultaat inventariseren we met regio's de bereidheid en mogelijkheden voor het oprichten van regionale of intergemeentelijke ontwikkelingsbedrijven. Hiermee sorteren we ook voor op rijksbeleid ten aanzien van aanbevelingen Noordanus.
- We onderzoeken de mogelijkheden om naast subsidies in gevallen van een voorfinancieringsvraag te gaan werken met een garantiestelling.
- We zoeken op het gebied van intergemeentelijke samenwerking en afstemming grondprijzen naar best practices in andere regio's (o.a. Groningen-Assen en Twente)
- We benoemen intern een kwartiermaker om het aanjaagteam herstructurering te formeren

3 Sociaal

3.1 Onderwijs

Relevante wetgeving:

- ASV
- Wet OKE
- Wet op het primair onderwijs (WPO)
- Wet op de expertisecentra (WEC)
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2006
- Verordening voorzieningen Huisvesting onderwijs 2010 (eind 2010)
- Verordening materiële en financiële gelijkstelling onderwijs 2009
- Wet educatie en beroepsonderwijs
- Wet inburgering nieuwkomers
- Verordening subsidieregeling godsdienst en levenbeschouwelijk vormingsonderwijs

Relevante beleidstukken en plannen:

- “Ontwikkelingen, zorg, omgeving en burgerschap.” visie op lokaal onderwijsbeleid 2003
- “Van nieuwe beleid en oude lijnen die doorgaan. Het onderwijsachterstandenbeleid en schooloverstijgende leerlingenzorg, 1-8-2006 – 1-8-2010” gemeentelijke nota onderwijsachterstandenbeleid (moet voor nieuwe beleidsperiode worden herzien/vernieuwd)
- Startnotitie Brede School
- Beleidsnota Brede School (wordt geschreven, is nog niet vastgesteld)
- Gemeentelijke visie op onderwijshuisvesting primair onderwijs (wordt geschreven, is nog niet vastgesteld)
- Visie onderwijshuisvesting primair onderwijs (wordt eind 2011 verwacht)
- uitwerkingsplan onderwijshuisvesting Waterfront (wordt in 2012 verwacht)
- huurbeleid onderwijs (wordt in 2012 verwacht)

Ontwikkelingen huisvesting Primair Onderwijs

In de concept visie op huisvesting voor primair onderwijs wordt ingezet op het onderzoeken van mogelijkheden voor unilocaties en proactief handelen, onderwijs voorzieningen moeten op tijd beschikbaar zijn. Een onderwijsaccommodatie kan tijdig gerealiseerd worden, zodat het plaatsen van noodvoorzieningen wordt voorkomen. Zolang er geen aanvraag ligt van een school voor uitbreiding, maar gezien de bevolkingsprognoses bekend is dat er lokalenbehoefte komt kan de gemeente hier op anticiperen door de lokalenvoorraad uitbreiden. Welke school er uiteindelijk in de lokalen wordt gehuisvest is niet relevant, als zeker is dat kinderen in een wijk gaan wonen en er behoefte is aan huisvesting in de wijk. Daarnaast kunnen de mogelijkheden worden onderzocht om, als er bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen zijn dislocaties op te heffen en unilocaties te creëren. Op die manier kan versnippering van scholen over meer gebouwen worden tegengegaan, en wordt tevens een onderwijskundige gewenste situatie gecreëerd. Er is in Harderwijk geen Integraal Huisvestings Plan (IHP) voor het primair onderwijs. Dit betekent dat alleen de verordening van toepassing is, en dat er geen maatwerk afspraken zijn gemaakt over onderwijshuisvesting in Harderwijk. Op grond van de autonome bevoegdheid van de gemeente kunnen vooraf investeringen gedaan in de lokalenvoorraad van de gemeente. Hiermee kunnen meerkosten in de zin van noodlokalen worden voorkomen en wordt meteen ingezet op de permanente investering. Bekeken wordt of in de nieuwe wijken (Drielanden en Waterfront) er enige ruimte kan worden gevonden om onderwijsgerelateerde functies zoals peuterwerk en BSO te kunnen huisvesten binnen de schoolgebouwen of binnen de woonwijken, en hoe hier mee omgegaan wordt gezien het feit dat de gemeente hier geen huisvestingsplicht voor heeft, maar er wel een behoefte wordt geconstateerd. Bij het verhuurbeleid zal hier op ingegaan worden.

Vanwege vandalisme en overlast staan er om verschillende schoolpleinen in Harderwijk en Hierden inmiddels hekken. Veel pleinen zijn nog wel beschikbaar als speelterrein buiten de schooltijden om. Het vandalisme is verminderd vanwege de geplaatste hekken.

In het coalitieakkoord is aangegeven dat onderzoek moet worden gedaan naar doordecentralisatie voor het

primair onderwijs. Er is in april 2011 een inventarisatie gedaan naar de behoefte onder schoolbesturen naar doordecentralisatie met als eventuele vervolgstap onderzoek waarbij de voor- en nadelen inzichtelijk worden gemaakt (De mogelijkheden en beperkingen die de wetgever biedt zullen hier dan onderdeel van zijn.).

De schoolbesturen hebben aangegeven hier nu niet mee te willen starten. Later wordt hier op teruggekomen, als de te verwachten wetswijzigingen ten aanzien van het verleggen van de verantwoordelijkheid van onderhoud naar de scholen een feit is geworden.

Ontwikkelingen huisvesting Voortgezet Onderwijs

Er is gesproken over een Integraal Huisvestingsplan voor Voortgezet onderwijs, het Masterplan VO, en over de mogelijkheden voor doordecentralisatie van het VO. De besteding van de vrijgekomen Nuongelden die de raad heeft gereserveerd voor het VO wordt hierin betrokken.

Er wordt een aanvraag verwacht voor het vestigen van een nieuwe, katholieke school voor Voortgezet Onderwijs in Harderwijk, die zelf verwacht een regionale aantrekkingskracht te hebben. Als men aan de voorwaarden voldoet, hetgeen wordt verwacht als de toestemming van de minister voor het starten van deze school in stand blijft, dan moet de gemeente huisvesting regelen.

Gezien de komst van de nieuwe brandweerkazerne wordt er een verhuizing verwacht van CVMBO het Focus.

Ontwikkeling Onderhoud i.r.t. bezuinigingen

In het Concept collegeprogramma wordt voorgesteld om het onderhoudsniveau gemeentelijke onderwijsaccommodaties op het huidige niveau behouden, door noodzakelijk onderhoud te blijven uitvoeren.

Het gewenste onderhoudsniveau kan betrokken worden in de besluitvorming over de bezuinigingen. Het niet uitvoeren van noodzakelijk onderhoud betekent een teruggang van de staat van onderhoud, waarbij op termijn meerkosten zijn te verwachten in verband met het ontstaan van hogere vervolgkosten, en kosten voor juridische procedures waarin de gemeente mogelijk gedwongen zal worden bepaald onderhoud alsnog uit te voeren.

De gemeente is verplicht om voor adequate huisvesting te zorgen, wat betekent dat ook het onderhoudsniveau voldoende moet zijn. De te verwachten uitgaven voor onderhoud voor de komende 15 jaren zijn voor 70 % gedekt door de inzet van de middelen die oorspronkelijk bestemd waren voor de inrichting van de onderwijskundige vernieuwing. (De extra vierkante meters voor onderwijskundige vernieuwing zijn opgenomen in de actuele verordening). Op het moment dat het onderhoud niet adequaat is, is de gemeente verplicht het noodzakelijke onderhoud uit te voeren. In andere gevallen kan de uitvoering van onderhoud soms getemporeerd worden.

Er wordt vanuit het ministerie van Onderwijs gesproken over de mogelijkheid om de gelden voor onderhoud voor gebouwen in het Primair Onderwijs rechtstreeks aan de scholen uit te keren, en niet langer aan de gemeente, zoals ook bij het voortgezet onderwijs aan de orde is. Tot op heden is hier niet over besloten, en is er ook geen sprake van een concreet wetsvoorstel.

Ontwikkelingen Brede School

Momenteel wordt gewerkt aan het structureren en verdiepen van de activiteiten van de twee Brede Scholen in Harderwijk. Voor de toekomst valt te verwachten dat –landelijk- de Brede Scholen zich steeds meer zullen ontwikkelen in de richting van integrale kindcentra, met ruimere openingstijden en een breder aanbod aan diensten dan in de huidige vorm van Brede Scholen.

Ontwikkelingen kinderopvang-peuterspeelzaalwerk

Op dit moment wordt toegewerkt naar de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Daarbij moeten alle vormen van kinderopvang (gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk zowel als commerciële kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderopvang) nu al of op korte termijn aan strengere eisen voldoen wat betreft hygiëne, veiligheid, opleiding en voorzieningen. Zonder twijfel zal deze ontwikkeling zich in de toekomst voortzetten.

Ontwikkelingen onderwijsachterstandenbeleid

Onderwijsachterstandenbeleid, en dan met name taalachterstandenbestrijding, is in het huidige onderwijs een belangrijk speerpunt. De benodigde middelen hiervoor komen voor het overgrote deel van de rijksoverheid. Het is op dit moment zeer de vraag of dat in de toekomst zo zal blijven, gezien de politieke

verschuivingen. Het zal in de toekomst voor alle inwoners van ons land zeker nodig blijven om het Nederlands goed te beheersen, maar mogelijk zal in de toekomst een grotere financiële bijdrage van de betrokkenen zelf worden gevraagd.

3.2 Jeugd

- Convenant jeugdbeleid-jeugdzorg tussen regiogemeenten Noord Veluwe en provincie Gelderland. Afspraken over preventie en aansluiting tussen preventief jeugdbeleid en jeugdzorg; de inzet van jeugdzorg en de gezamenlijke taak m.b.t. nazorg na jeugdzorg.
- Preventief jeugdbeleid wordt voor een groot deel regionaal vormgegeven. Ambtelijk is het Regionaal Regieteam Jeugd hiervoor verantwoordelijk. Opdrachtgever is het regionaal portefeuillehoudersoverleg welzijn.
- In een regionaal visiedocument is de visie op de ontwikkeling van het Centrum Jeugd en Gezin vastgelegd. Inmiddels is het CJG operationeel.
- In de Wmo-nota 'Beter voor elkaar' zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd ten aanzien van preventief jeugdbeleid:
 - In het preventieve jeugdbeleid ligt de nadruk op het voorkomen van problemen. Het is van groot belang dat de vijf wettelijke taken van de Wmo goed in te vullen zodat spraken is van een sluitende keten (signalering, toeleiding, hulp en zorg).
 - Belangrijk middel om problemen te voorkomen is een bereikbaar en laagdrempelig CJG. Harderwijk sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande voorzieningen (consultatiebureau, school, bibliotheek, etc.). In het CJG bundelen we lokale functies en taken op het gebied van gezondheid, opgroeien en opvoeden.
 - Harderwijk streeft naar een laagdrempelig en toegankelijk aanbod van ondersteuning bij opgroeien en opvoeden, dat aansluit bij vragen van ouders en jongeren in verschillende leeftijdsgroepen (0-4, 4-12, 12-18, 18-23).
- In het uitvoeringsprogramma van de sociale stadsvisie zal worden opgenomen dat er integraal jeugdbeleid wordt opgesteld. Deze opdracht is al geformuleerd in de Wmo-nota 'Beter voor elkaar'. De nadruk zal komen te liggen op het in kaart brengen van de bestaande en ontbrekende (dwars)verbanden met onderwijs, voor- en vroegschoolse educatie, sport, BOS (Buurt Onderwijs Sportprojecten), cultuur, brede school, leer- en kwalificatieplicht, veiligheid, participatie en gezondheid. Verder zal de verbinding tussen zorg en welzijn nadrukkelijk aandacht krijgen. Het welzijnswerk biedt mogelijkheden voor outreachend werken en jongerenparticipatie.
- Preventief jeugdbeleid is een belangrijk thema in de wijkaanpak. Er is gekozen voor de uitvoering van de methodiek 'Veilig Opgroeien' (Communities that Care). Veilig Opgroeien is een in de Verenigde Staten ontwikkelde wijkgerichte preventieve aanpak gericht op het voorkomen van verschillende vormen van probleemgedrag bij jongeren. Door in een zo vroeg mogelijk stadium de oorzaken van het ontstaan van probleemgedrag te signaleren en te bestrijden, kan voorkomen worden dat jongeren afglijden en moeilijk oplosbare problemen krijgen. Hierbij wordt gekeken naar de risicofactoren die het probleemgedrag kunnen doen ontstaan en/of bevorderen en naar de beschermende factoren die het probleemgedrag kunnen voorkomen en/of verminderen. Voor de wijken Stadsdennen en Zeebuurt zijn op basis van een jongerenenquête en de input van professionals wijkprofielen en preventieplannen opgesteld.
- Jongerenparticipatie is een thema in het collegeprogramma en in de strategische raadsagenda. Vanuit de wijkaanpak zal dit thema in samenwerking met de griffie worden opgepakt.

Kaders

- In prestatieveld 2 van de Wmo is benoemd welke wettelijke taken de gemeente heeft ten aanzien van preventief jeugdbeleid. Dat zijn:
 - Informatie en advies: duidelijkheid bieden over waar binnen de gemeente informatie en advies over opvoeden en opgroeien te krijgen is;
 - Signalering: afspraken vastleggen met betrokken partijen voor het melden van verontrustende signalen van of over gezinnen en jeugdigen;
 - Toeleiding: afspraken vastleggen met betrokken partijen voor het beoordelen van gesignaleerde problemen, het zo nodig plegen van interventies en eventuele verwijzing van cliënten naar lokale/regionale instellingen of Bureau Jeugdzorg.

- Licht pedagogische hulp aan gezinnen en jeugdigen met opvoed- en opgroei problemen;
- Coördinatie van zorg aan gezinnen en jeugdigen met meervoudige problemen.
- In de Wet op de Jeugdzorg is vastgelegd dat gemeenten:
 - In 2011 minimaal 1 Centrum voor Jeugd en Gezin moeten hebben. Het CJG biedt preventie, advies, ondersteuning, signalering en lichte hulp. Bij zwaardere problemen of ingewikkelde hulpvragen coördineert het CJG de benodigde hulp vanuit het principe 'één gezin, één plan'. De gemeente is er verantwoordelijk voor dat de zorgcoördinatie wordt geregeld en wijst de coördinator aan, zo lang er geen indicatie voor jeugdzorg is afgegeven. Als er wel een indicatie is afgegeven, is het bureau jeugdzorg verantwoordelijk voor de zorgcoördinatie.
 - Zich moeten aansluiten bij de Verwijsindex, een landelijk digitaal systeem dat risicomeldingen van hulpverleners over kinderen registreert.

3.3 Gezondheid

De regiogemeenten (RNV) hebben gezamenlijk de gemeentelijk gezondheidsbeleid vastgesteld: “Kiezen voor gezond leven op de Noord- Veluwe” In deze notitie wordt het wettelijke kader voor het gemeentelijk gezondheidsbeleid geschetst en wordt op het landelijk beleid ingegaan. Dit landelijk beleid is onder andere verwoord in de Rijkspreventienota ‘Kiezen voor Gezond Leven’ uit oktober 2006. Deze rijksnota vormt voor een belangrijk deel het referentiekader voor het gemeentelijk gezondheidsbeleid.

In de lokale nota gezondheidsbeleid is gekozen om de landelijke speerpunten te volgen:

- roken,
- schadelijk alcoholgebruik,
- overgewicht,
- diabetes,
- depressie.

Daarnaast is er vanuit de provincie het Regionaal Sociaal Programma (RSP) met de projecten Leefstijl en Gezond Gewicht. De doelen van het gezondheidsbeleid en de RSP projecten overlappen elkaar wat betreft de inhoud voor een groot deel. Daarom is ervoor gekozen om de uitvoer van het lokaal gezondheidsbeleid en de RSP projecten aan elkaar te koppelen.

Dit heeft geresulteerd in een regionaal project Kiezen voor Gezond Leven wat bestaat uit:

1. Programma Overgewicht met
 - a. Preventieve activiteiten
 - b. Begeleidingsactiviteiten Overgewicht (aanpak Overgewicht en aanpak Obesitas)
2. Programma Verantwoord Alcoholgebruik met
 - a. Preventieve- en voorlichtingsactiviteiten (4 basis activiteiten)
 - b. Regelgeving en voorschriften (2 basisactiviteiten)
 - c. Handhaving (2 basisactiviteiten)

Per gemeente kan gekozen worden voor aanvullende extra activiteiten
3. Regionale campagne, PR-plan en startdag met
 - a. Publiciteit en PR
 - b. Regionale startdag

De thema's Roken, Drugsgebruik en Depressiviteit worden in 2^e fase besproken op uitvoering.

In september 2009 is bij Zonmw namens de regio een subsidie aanvraag ingediend voor het opzetten en uitvoeren van een breed interventieprogramma Gezonde Slagkracht in twee gemeenten Oldebroek en Harderwijk) gericht op: bewegen, voeding en alcohol.

Dit project is gestart in juni 2010 en wordt voor onderzoek gevolgd en geëvalueerd door de Werkplaats Agora (GGD in samenwerking met universiteit Wageningen) en vindt plaats in het kader van de landelijke subsidieregeling Gezonde Slagkracht. Het doel is om alle krachten in de omgeving van de doelgroep te bundelen en om te zetten in publiek private partnerschappen. Voor een deel wordt dit al gedaan met onze huidige interventies, maar dit

programma betreft ook partners die nu nog verder weg staan (middenstand, zelforganisaties, verzekeraars, enz.).

De verwachting is dat per 1 januari 2011 de WPG (wet publieke gezondheid) 2^e tranche van kracht wordt. Dit betekent de volgende maatregelen wettelijk verankerd worden:

- De GGD-regio's congruent maken aan veiligheidsregio's. Doel: meer betrokkenheid van veiligheidsregio's bij bestrijding infectieziekte crisis en een sterke 'witte' kolom naast 'rood-blauw' (brandweer- politie).
- Versterken van de preventiecyclus en bevorderen implementatie nota gezondheidsbeleid. Voorstel is om het benoemen en beschrijven van de preventiecyclus op te nemen in de Memorie van Toelichting bij WPG. De preventiecyclus is een instrument om de beleidscyclus van het rijk en van gemeenten op elkaar af te stemmen.
- Verder stelt VWS voor in de WPG op te nemen dat gemeenten de landelijke prioriteiten in acht nemen. Ook worden gemeenten dan verplicht in hun nota lokaal gezondheidsbeleid concrete doelstellingen, uitvoering, acties en resultaten op te nemen.
- Prenatale voorlichting aan aanstaande ouders. Bij landelijke dekking van CJG's gaan middelen per 1-1-2011 over naar Gemeentefonds. Het wordt dan noodzakelijk deze taak te benoemen in de WPG, zodat gemeenten het na 2011 blijven uitvoeren.

Kaders

De Wet publieke gezondheid (WPG) regelt de verantwoordelijkheden van gemeentebesturen met betrekking tot de preventie op het gebied van de volksgezondheid. Op grond van de WPG moeten gemeenten één keer in de vier jaar hun ambities op het gebied van gemeentelijk gezondheidsbeleid formuleren in een gemeentelijke nota gezondheidsbeleid.

Belangrijke documenten bij totstandkoming nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid 2011-2015

1. Volksgezondheid Toekomst Verkenningen (VTV) door RIVM, 25 maart 2010
2. Landelijke nota gezondheidsbeleid 2011-2014 in oktober 2010 naar Tweede Kamer
3. Bijgestelde handleidingen lokaal gezondheidsbeleid door Centrum voor Gezond Leven en GBI's in oktober 2010.

3.4 Welzijn en zorg

3.4.1 Wmo-nota Gewoon meedoen

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) schrijft voor dat de gemeente elke vier jaar een Wmo-nota opstelt. Gemeenten zijn door de Wmo verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Dat kan bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie en advies, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp. Het begrip maatschappelijke ondersteuning is in de Wmo vertaald in negen prestatievelden. Het ministerie van VWS heeft de kaders aangegeven. Binnen die kaders kan elke gemeente haar eigen beleid maken, afgestemd op de samenstelling van de bevolking en de wensen van de burgers.

De Wmo schrijft interactieve beleidvorming voor: het Wmo-beleid dient in nauwe samenspraak met de Harderwijkse burgers en organisaties invulling te krijgen. De Wmo-participatie heeft een structurele inbedding gekregen door het instellen van de Wmo-raad Harderwijk (geeft gevraagd en ongevraagd advies aan gemeente).

Enkele hoofdlijnen uit de nota

In de nota Gewoon Meedoen wordt een aantal duidelijke keuzes gemaakt. Harderwijk wil bevorderen dat burgers zo lang mogelijk zelfstandig kunnen zijn en stimuleren dat burgers elkaar helpen en ondersteunen. Dit resulteert in een reeks aan voorstellen. Enkele belangrijke voorstellen zijn de volgende.

Informatie, advies, cliëntondersteuning. Bij prestatieveld 3 is beschreven dat de gemeente extra gaat investeren in informatie, advies en ondersteuning voor mensen die zorg of welzijnsvoorzieningen nodig hebben. De gemeente gaat deze ondersteuning in nauwe samenwerking met zorg- en welzijnsinstellingen verbeteren. Het moet straks niet uitmaken of cliënten zich tot de gemeente of tot een andere instelling wenden met een vraag. Bedoeling is dat zij direct antwoord kunnen krijgen en niet onnodig van het ene

naar het andere loket gestuurd worden. De gemeente zet daarnaast in op de realisering van wijksteunpunten waar bewoners informatie, advies en ondersteuning kunnen krijgen.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk. Prestatieveld 4 gaat over de investeringen van de gemeente in mantelzorg en vrijwilligerswerk. In 2010 is een Harderwijks Steunpunt mantelzorg gestart. Het eigen gemeentelijke steunpunt is bedoeld om mensen die mantelzorg verlenen te helpen. Mantelzorgers zijn mensen die voor hun zieke of gehandicapte gezinsleden, familie of naaste vrienden zorgen. Zij hebben het vaak zwaar omdat zij de zorg moeten verlenen naast hun andere taken, zoals de opvoeding van kinderen of werk. Ook kan het gaan om ouderen die voor hun partner moeten zorgen. Door het geven van ondersteuning kan de gemeente helpen hun last te verlichten.

Voorts trekt de gemeente extra subsidies uit voor projecten die erop gericht zijn vrijwilligers te ondersteunen, of om nieuwe groepen voor vrijwilligerswerk te interesseren, zoals jongeren en allochtonen.

Sociale samenhang en leefbaarheid. De gemeente wil dat instellingen in zorg en welzijn zo dicht mogelijk bij de burger werken. Ook wil de gemeente stimuleren dat mensen bij hun buurt betrokken blijven. Daarom sluit het beleid voor de maatschappelijke ondersteuning nauw aan bij de wijkaanpak, en bij het Masterplan Wonen, Zorg en Welzijn dat de gemeente samen met aanbieders heeft opgesteld. De gemeente ontwikkelt in het kader van GSO-III de wijkaanpak in Zeebuurt en Stadsdennen. Streven is de wijkaanpak uit te breiden naar alle wijken. De wijkaanpak en het beleid gericht op sociale samenhang en leefbaarheid zijn beschreven bij prestatieveld 1. Het Masterplan komt bij verschillende prestatievelden aan de orde.

Deelname aan het maatschappelijk verkeer. Onder prestatieveld 5 komt aan de orde hoe Harderwijk wil bevorderen dat iedereen gelijkelijk kan deelnemen aan het maatschappelijk verkeer, ook mensen met een beperking. De gemeente wil dit in de eerste plaats doen door 'inclusief beleid'. Dat wil zeggen dat de gemeente altijd eerst zal kijken of algemene voorzieningen voor iedereen toegankelijk kunnen worden gemaakt. Alleen als dit echt niet – tegen redelijke kosten - kan, moeten er speciale voorzieningen komen voor mensen met een beperking.

Individuele verstrekkingen. Prestatieveld 6 gaat over de individuele verstrekkingen voor mensen die hulp nodig hebben. De gemeente wil waar dit kan inzetten op verstrekkingen die als algemene voorziening kunnen functioneren. Algemene voorzieningen, zoals de Regiotaxi, hebben een voorkeur boven individuele voorzieningen.

Preventief jeugdbeleid en beleid voor kwetsbare groepen. De nota beschrijft verder de stand van zaken in het preventief jeugdbeleid, onder prestatieveld 2, en het beleid voor kwetsbare groepen zoals dak- en thuislozen, onder de prestatievelden 7, 8 en 9.

3.4.2 Vrijwilligerswerk en Mantelzorg

In de WMO nota “Beter voor elkaar” zijn de beleidsuitgangspunten beschreven van het gemeentelijk beleid van Harderwijk op het gebied van Vrijwilligerswerk Algemeen, Zorgvrijwilligers en mantelzorg voor de periode 2008-2011. Bij prestatieveld 4 van Wmo staat de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers centraal. De vormgeving van deze ondersteuning wordt lokaal uitgewerkt.

In de nota is het Vrijwilligerswerk Algemeen, Zorgvrijwilligers en de Mantelzorg gesplitst.

Er is in deze nota bewust gekozen voor een aparte benadering van mantelzorg en vrijwilligerswerk algemeen. Het gaat immers bij mantelzorgers en vrijwilligers om doelgroepen die duidelijk van elkaar onderscheiden zijn. In de beleidsbrief Mantelzorg en Vrijwilligerswerk 2008-2011 beschrijft toenmalige staatssecretaris Bussemaker de verschillen op de onderstaande manier :

“Mantelzorg wordt echter gekenmerkt door een hoge mate van onvermijdelijkheid, een doorgaans grote intensiteit en langdurigheid en de noodzaak om –vaak aanzienlijke wijzigingen aan te brengen in het leven waarvan men gewend was. Bij vrijwilligers gaat het meer om de gekozen intrinsieke waarde van het vrijwilligerswerk, om het opdoen van ervaringen en het realiseren van persoonlijke ontplooiing. Deze verschillen vereisen een andere vorm van ondersteuning en aandacht”.

Vrijwilligers kiezen dus bewust voor vrijwilligerswerk. Bij mantelzorgers gaat het meestal niet om een vrijwillige keuze. Zij zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende ouder, kind of ander familielid, vriend of buur. Zij geven die zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met die persoon.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk vormt het ‘cement’ van de samenleving, zonder vrijwilliger zouden veel sportieve, culturele en maatschappelijke organisaties niet kunnen functioneren. De grote groep vrijwilligers die actief is binnen de gemeente maakt activiteiten mogelijk die anders onuitvoerbaar en onbetaalbaar zouden zijn. De vrijwilligers zijn onmisbaar in onze samenleving. Vrijwilligerswerk is bij uitstek het middel van burgers om hun betrokkenheid en verantwoordelijkheid ten aanzien van de samenleving te tonen en te nemen. Zij geven daarmee tevens aan dat zij niet alles van een ander of de overheid verwachten. De landelijke en lokale overheid dienen op hun beurt de vrijwilligers hierin te ondersteunen en vrijwilligerswerk mogelijk te maken.

Het gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid in Harderwijk heeft zich vooral gericht op het faciliteren. Hierbij kan worden gedacht aan financiering van het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de financiering van opleidingen voor vrijwilligers. Het Steunpunt Vrijwilligerswerk houdt zich met name bezig met bevorderen van deelname aan vrijwilligerswerk en het ondersteunen van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. De gemeente erkent het maatschappelijke belang van vrijwilligerswerk. Om dit belang te benadrukken en de risico's voor vrijwilligers te verminderen heeft het college van B & W van Harderwijk een vrijwilligersverzekering afgesloten.

Regelgeving die belemmerend is voor vrijwilligerswerk willen we zoveel mogelijk weg te nemen. De gemeente Harderwijk neemt derhalve actief deel aan de regionale Taskforce Regeldrukvermindering een samenwerking met regiogemeenten in het kader van een regionaal, door de provincie gesubsidieerd project.

De vrijwillige Buurtbemiddeling is vanaf februari 2006 van start gegaan. Het doel van het project buurtbemiddeling is conflicten tussen burens of buurtbewoners in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken en het contact tussen partijen te herstellen. Op deze manier wordt woonoverlast en escalatie in de buurt voorkomen, de leefbaarheid van de buurt vergroot, de gemeenschapszin versterkt en de zelfredzaamheid van burgers bevorderd.

Maatschappelijke stage

Maatschappelijke stage is een belangrijke stimulator om de jeugd kennis te laten maken met het vrijwilligerswerk. Harderwijk voert de Rijksregeling Maatschappelijke stage uit. Deze houdt in dat leerlingen in het Voortgezet Onderwijs in schoolverband 72 uur vrijwilligerswerk moeten doen, vanaf 2011 is dit voor elke leerling verplicht. Om dit voor te bereiden en ervaring op te doen wordt, in nauw overleg met de scholen en de vrijwilligersorganisaties, een stagemakelaar ingezet.

Regionale pilotproject maatschappelijke stage is per 1 januari 2009 van start gegaan. Er is een stage-makelaar voor Harderwijk aangetrokken. Op 31 maart 2009 heeft de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst met de betrokken partijen: wethouders, scholen en de steunpunten vrijwilligerswerk in aanwezigheid van de staatsecretaris plaatsgevonden.

Mantelzorg

In het kader van het huidige Wmo beleid worden de burgers primaire zelf verantwoordelijk gehouden voor de inrichting van hun leven. Indien zij daarbij steun behoeven dienen zij in eerste instantie een beroep te doen op hun omgeving (Civil Society oftewel burgermaatschappij). Sinds januari 2010 organiseert de gemeente Harderwijk het lokale mantelzorgondersteuning. Het doel van het steunpunt mantelzorg is zorgen dat mantelzorgers kunnen blijven zorgen voor hun naaste en voorkomen dat overbelasting ontstaat. Daarvoor is ook de aandacht van zorgvrijwilligers belangrijk omdat zij vaak de mantelzorger ondersteunen.

Het beroep dat gedaan wordt op de civil society vanuit burgers en beleidsmatig is de laatste jaren daaraan sterk toegenomen. Het is niet zo simpel om vast te stellen hoe stevig de civil society ter plekke verankerd is. Dat heeft consequenties voor de mate van succes van beleidsmaatregelen.

3.4.3 Maatschappelijke zorg

Wij kiezen er voor om de naam Maatschappelijke Zorg (MZ) te gebruiken als verzamelnaam voor alle doelgroepen en thema's die een rol spelen in de prestatievelden 7,8 en 9.

Prestatieveld 7:

Betreft het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld, dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd (huiselijk geweld).

Het omvat het bieden van tijdelijk opvang/onderdak, informatie, advies en begeleiding aan mensen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn om zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven.

Prestatieveld 8:

Betreft het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen. Het omvat het functioneren als meldpunt voor crisis en dreiging bij kwetsbare personen en risicogroepen, evenals het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen. Het betreft verder het signaleren en bestrijden van risicofactoren en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ).

Prestatieveld 9:

Betreft het bevorderen van verslavingsbeleid. Het omvat ambulante verslavingszorg gericht op (preventie van) verslavingsproblemen en overlastbestrijding.

Samenhang met andere beleidsvelden

De doelgroepen van genoemde drie prestatievelden hebben met elkaar gemeen dat zij kwetsbaar zijn en groot risico lopen op maatschappelijke uitval. Daklozen, thuislozen, zwervers, slachtoffers van huiselijk geweld, (ex-)psychiatrische cliënten, ex-gedetineerden, veelplegers en verslaafden hebben veelal forse en veelsoortige problemen. In bepaalde gevallen vormen zij een risico voor zichzelf en eventueel voor hun kinderen, worden zij bedreigd of veroorzaken zij overlast voor de omgeving. Gezien de grote mate van overeenkomst in problematiek van de doelgroepen is gekozen voor een integrale benadering van prestatieveld 7, 8 en 9.

Naast de samenhang met andere onderdelen van de Wmo is er ook samenhang met het gemeentelijk gezondheidsbeleid. De gemeenten in de regio hebben medio 2008 de tweede nota gezondheidsbeleid 2008-2012 vastgesteld. Onderzoek heeft aangetoond dat er verband is tussen participatie aan de maatschappij en gezondheidsbeleving. Andersom maakt een goede gezondheid in zowel psychisch, sociaal als fysiek opzicht deelname aan de maatschappij beter mogelijk. De relatie tussen de speerpunten alcohol, drugs en depressie in het gezondheidsbeleid en de problemen van de doelgroepen binnen MZ is duidelijk te leggen.

Vanzelfsprekend zijn er ook verbanden te leggen met het beleid op het gebied van openbare orde en veiligheid in gemeenten en met het beleid op het gebied van sociale zaken en schuldhulpverlening. Vaak zijn cliënten in de OGGZ aangewezen op een uitkering, maar anderzijds onmachtig om (altijd) te voldoen aan alle voorwaarden die daaraan worden gesteld. Een te strikt regime kan dan inspanningen, die anderen doen om de cliënt weer een stapje verder te helpen, teniet doen.

Algemene definitie doelgroepen

Sociaal kwetsbare mensen zijn mensen, die veelal een gemarginaliseerd bestaan leiden op een aantal levenssterreinen en die:

- niet of niet voldoende in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien (huisvesting, voedsel, inkomen, sociale contacten, zelfverzorging)
- meerdere problemen tegelijkertijd hebben, waaronder bijvoorbeeld sociaal isolement, verwaarlozing van eigen lichamelijk functioneren en dat van eventuele kinderen, problemen met (huiselijk) geweld, vervuiling van woonruimte en/of woonomgeving, overlastgevend gedrag,

gebrek aan vaste of stabiele woonruimte, schulden, psychische problemen en verslavingsproblemen.

- vanuit het perspectief van professionele hulpverleners niet de zorg krijgen die zij nodig hebben om zich in de samenleving te handhaven, én:
- geen hulpvraag stellen, waar de reguliere hulpverlening een antwoord op heeft. Familie, burens en omstanders vragen meestal om hulp, hierdoor is er vaak sprake van ongevraagde bemoeienis of hulpverlening.

Naar schatting behoort 0.7 tot 1% van de Nederlandse bevolking tot deze groep.

Verantwoordelijkheid

Door de toedeling van de belangrijkste financiële middelen aan centrumgemeenten zijn tot nu toe veel verantwoordelijkheden bij centrumgemeenten (Zwolle voor de Noord-Veluwe) neergelegd.

De Wmo benadrukt opnieuw de verantwoordelijkheid van iedere gemeente op het terrein van de Maatschappelijke Zorg. De veranderingen met betrekking tot de financiering van ziektekosten zorgen ook voor grote verschuivingen in de zorg voor de Maatschappelijke Zorg-doelgroep. Al deze veranderingen maken dat er nog veel discussies gaande zijn over met name de financiering van de noodzakelijke zorg. Voor welke doelgroepen beleid moet worden gemaakt en wat als noodzakelijke zorg gezien moet worden is niet exact vastgelegd.

Bestaand beleid

We beschrijven hier achtereenvolgens het bestaand beleid dat relevant is voor de prestatievelden 7, 8 en 9 op het niveau van:

- het Rijk;
- de centrumgemeente Zwolle;
- de provincie;
- de Regio Noord-Veluwe;
- de gemeente.

Uitgangspunten/visie beleid voor de periode 2009-2011

Een aantal belangrijke punten:

De Noord-Veluwe gemeenten zien regionale ketensturing als hun verantwoordelijkheid.

Overzicht over het geheel van Maatschappelijke Zorg en het vormen van een keten van zorg is nodig om mensen niet tussen wal en schip te laten vallen. De gemeenten nemen hierin een regierol op zich, waarbij de gemeente Harderwijk het aanspreekpunt voor alle betrokkenen is.

Het beleid richt zich, in principe, op mensen uit de Noord-Veluwe.

Er is een landelijke tendens gaande waarin (centrum)gemeenten steeds minder openstaan voor cliënten, die van buiten de eigen gemeentegrenzen komen. Lokaal beleid richt zich op eigen inwoners. Met de opvangvoorzieningen wordt gewerkt aan een beleid waarbij eerste opvang geboden wordt waar nodig, maar individuele trajecten (doorstroom) alleen met Noord-Veluwe cliënten ingezet worden.

Een lokaal Maatschappelijke Zorg-netwerk is het hart van de lokale maatschappelijke zorg.

Op cliëntniveau de samenwerking afstemmen wordt bij alle complexe doelgroepen (dak- en thuislozen, zorgmijders, zwerfjongeren, nazorg ex-gedetineerden, veelplegers) genoemd als één van de belangrijkste middelen. Gezien de omvang van deze problematische doelgroepen in de Noord-Veluwe is het niet efficiënt om voor elke doelgroep een eigen overleg te creëren. Een lokaal Maatschappelijke Zorg-overleg van signaleerders en hulpverleners met een duidelijke verbinding naar de regionale hulpverlening creëert veel mogelijkheden en biedt de gemeenten zinvolle beleidsinformatie.

Een compleet traject van praktische zorg (wonen, dagactivering/werk, financiën) is noodzakelijk voor mogelijk succes.

Landelijke ervaringen en onderzoeken laten zien dat multi-probleemcliënten het meest baat hebben bij minder stress in hun leven. Belangrijkste stressfactoren ontstaan op het gebied van wonen en financiën en

dagbesteding. Kansen en structurele ondersteuning bieden op deze gebieden leidt tot rust en duidelijkheid/veiligheid. In het verlengde daarvan ontstaan meer kansen op behandeling van onderliggende problematiek.

Doorstroombeleid is nodig om voor iedere maatschappelijke zorg cliënt een passende situatie te creëren.

Opvangvoorzieningen zijn niet voor wonen bestemd. Dan ontstaat verstopping en is het gedifferentieerde opvangaanbod niet meer aanwezig. Het is belangrijk om opvang en wonen in het verlengde van elkaar te zien, zodat iedere multi-probleem cliënt uiteindelijk op een eigen niveau van zelfstandigheid kan leven.

Out-reachende hulpverlening is nodig om vroegtijdig te kunnen interveniëren en om ernstige probleemsituaties te kunnen beïnvloeden.

Multi-probleem cliënten vragen zelf niet (meer) om hulp, maar worden door derden gesignaleerd. Deze signaleringen out-reachend oppakken is nodig om in contact te komen met als doel zorgtoeleiding naar regulieren zorg. Eén van de basisproblemen van multi-probleem cliënten is het aangaan en nakomen van afspraken. Out-reachend denken en werken kan dan ook blijvend nodig zijn.

Er komt vervolgzorg voor ex-gedetineerden en ex-intramuralen met een zorgvraag.

Dakloosheid t.g.v. een lang institutioneel verblijf mag niet gebeuren. Opvang met doorstroommogelijkheden kan dit voorkomen.

Iedere gemeente heeft een aanpak voorkoming huisuitzetting.

In samenwerking met woningcorporaties formuleert elke gemeente een plan van aanpak ter voorkoming van huisuitzettingen. Wanneer dit niet te voorkomen is kan er opvang geboden worden. Huisuitzetting mag niet leiden tot dakloosheid.

Er is m.b.t. de maatschappelijke zorg sprake van interne regie bij gemeenten op de gebieden leefbaarheid, veiligheid, volkshuisvesting en gezondheid.

De gemeenten zijn niet alleen regievoerder van de gehele keten maar ook ketenpartner op casuïstiekniveau. Middels afdelingen als sociale zaken en veiligheid zijn gemeenten ook partner in zorg op casuïstiekniveau. Interne afstemming van verschillende beleidsgebieden is nodig om maatschappelijke zorg casuïstiek een kans tot verbetering te bieden.

De wet privacy heeft grote invloed op de ruimte waarin samengewerkt kan worden door de vele, betrokken organisaties. Naast de wettelijke regelgeving zijn in de Noord-Veluwe convenantafspraken gemaakt die het mogelijk maken in de MZ-praktijk informatie met elkaar uit te wisselen om te komen tot gezamenlijke aanpak.

3.4.4 Schuldhulpverlening

Dit beleid betreft de gemeenten Ermelo en Harderwijk.

Gemeentelijk beleidskader

Gemeenten dienen het initiatief te nemen in het organiseren van integrale schuldhulpverlening. Het rijk vervult een faciliterende rol. De belangrijkste kaderscheppende wetten zijn de Wet Werk en Bijstand (WWB), het gemeentelijk armoedebeleid en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Verder zijn de gedragscodes van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet en het Landelijk Referentiemodel Integrale Schuldhulpverlening van belang.

Buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen de zaken die geregeld zijn in de Wet Financiële Dienstverlening (WFD) en in de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP).

Maatschappelijke kosten

Schuldenproblematiek kan leiden tot forse indirecte maatschappelijke kosten. Deze kosten bestaan uit:

- kosten huisuitzetting
- kosten bijzondere bijstand voor herhuisvesting
- kosten voor maatschappelijke opvang

- kosten extra beroep op bijstand bij relatiebreuken
- kosten afsluiting (en heraansluiten) van gas, water en elektriciteit
- uitval werknemers door ziekte

De exacte grootte van deze kosten is niet bekend en moeilijk te berekenen. Wanneer de trend van steeds meer mensen met schulden zich doorzet is het een gegeven dat de (indirecte) kosten verder oplopen.

Differentiatie doelgroep met schulden

Er kan op verschillende manieren een differentiatie gemaakt worden in de groep mensen met schulden. Wel/niet geholpen willen worden, wel/niet hulp vragen, wel/niet zelf kunnen oplossen, enkelvoudige/problematische schulden, wel/niet crisissituatie (b.v. uithuiszetting), afkomst, zwaarte van benodigde hulp.

Het is goed om zo vroeg mogelijk in het schuldhulpverleningsproces gericht te differentiëren. Dit komt de snelheid van gericht handelen ten goede en voorkomt dat er veel energie (en tijd) gebruikt wordt in situaties die nauwelijks of niet oplosbaar zijn. Risicogroepen bereiken en beïnvloeden is een belangrijk doel om te voorkomen dat steeds meer mensen terugvallen en in problematische schuldensituaties verzeild raken.

Integrale schuldhulpverlening

Wat is integrale schuldhulpverlening?

Bij (problematische) schulden zijn financiële en psychosociale oorzaken en de gevolgen hiervan vaak complex met elkaar verweven. Financiële gevolgen beheersen personen een groot deel van de dag op verschillende manieren en kunnen veel invloed hebben op het functioneren van mensen in zowel relationele als werksfeer. In een aantal gevallen leidt het tot ontwrichting van de totale leefsituatie.

Een integrale aanpak van schulden biedt niet alleen financiële oplossingen voor ontstane schulden, maar heeft ook aandacht voor budgetbegeleiding, gedragsverandering en voor de psychosociale factoren die samenhangen met de schuldenproblematiek. Zicht en aandacht hebben voor de gehele situatie (systeemgerichte aandacht) is belangrijk. De onderlinge verhoudingen in een gezin met schuldenproblematiek kunnen flink onder druk staan.

Integrale schuldhulpverlening dient de basis te vormen voor een gezonde en te beheersen financiële toekomst. Belangrijke doelen van integrale schuldhulpverlening zijn:

1. een doelmatige preventie
2. vroegtijdige signalering, advisering en verwijzing
3. het bieden van een integrale aanpak
4. het voorkomen van herhaling van de problematiek

Beleidsuitgangspunten

De 10 geformuleerde beleidsuitgangspunten dienen als basis voor de plannen die voorgesteld worden in hoofdstuk 11. Zij geven de richting van het vorm te geven beleid aan en zijn mogelijk het eindresultaat in 2011. In de voorgestelde stapsgewijze doorontwikkeling blijft ruimte om opgedane ervaringen mee te nemen in ontwikkelstappen.

1. De gemeenten Ermelo en Harderwijk kiezen voor integraal beleid en beleggen de beleidsregie hiervoor binnen de afdeling Welzijn en Onderwijs van de gemeente Harderwijk.
2. De gemeenten benoemen één partij in het veld als “hoofdaannemer” van de totale schuldhulpverlening.
3. De schuldhulpverlening wordt de komende drie jaar in stappen georganiseerd, waarbij implementatie in de praktijk bij elke stap nadrukkelijk aandacht krijgt.
4. Preventieactiviteiten zijn noodzakelijk om de groeiende schuldenproblematiek te beïnvloeden.
5. Vroegtijdig differentiëren in het hulpaanbod zorgt voor efficiënte inzet van hulp.
6. Wanneer schulden onderdeel zijn van een multi-probleemsituatie wordt schuldhulp geboden als ook andere hulpverlening geaccepteerd wordt. In de samenwerking is duidelijk afgesproken wie de trajectcoördinator is.

7. *Hoe minder schakelmomenten tussen organisaties, hoe beter. Bij voorkeur worden trajecten ingekocht en geen organisatiecontracten gesloten.*
8. *Out-reachend denken en werken waar nodig. Contacten afsluiten zonder monitoring gebeurt niet.*
9. *Zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid worden gestimuleerd waar het kan. De schuldhulppladder (hoofdstuk 10) dient hierbij als richtlijn.*
10. *Mensen met schulden hebben rechten maar ook plichten. De attitude van hulp verlenen heeft een juist evenwicht tussen beiden. In de hulpverlening zal dit duidelijk tot uiting moeten komen.*

Voorstel nieuw beleid

Nieuw beleid heeft tot doel om alle inwoners van Ermelo en Harderwijk met financiële problemen een hulpaanbod te bieden wat passend is bij de grootte van het probleem.

Een tweede doel is om voor alle inwoners en hulpverleners een herkenbare schuldenladder te organiseren, waarbij het ultieme doel is dat inwoners van Harderwijk en Ermelo niet op de onderste trede terecht hoeven te komen.

3.4.5 Masterplan Gebouwde voorzieningen Wonen, zorg, welzijn

Het Masterplan heeft tot doel een strategische visie te geven voor de komende jaren t.a.v. te realiseren voorzieningen op het brede vlak van wonen, zorg en welzijn in Harderwijk. Het Masterplan WZW bestaat uit:

- De Visienotitie: een visie op de voorzieningen in Harderwijk op het gebied van wonen, welzijn en zorg.
- Het Ontwikkelingsplan waarin voor een termijn van een aantal jaren een vooruitblik wordt gegeven op het concrete voorzieningenaanbod en concrete plannen/projecten in Harderwijk.
- De Intentieovereenkomst Masterplan WZW: alle betrokken organisaties en de gemeente hebben via ondertekening van de Intentieovereenkomst aangegeven in te stemmen met, en mee te werken aan de doelstellingen zoals opgenomen in het Masterplan.

De strategische visie omvat de volgende onderdelen:

Dekkend voorzieningenaanbod: zorg op maat en niemand valt buiten de boot

De vraag/behoefte van de zorgvrager dient het uitgangspunt te zijn bij de planning van voorzieningen. Ook het streven naar ketenzorg c.q. 'realisering van een sluitende keten' heeft hier een nauwe relatie mee. Dit vertrekpunt bepaalt het dynamische karakter van het zorgveld: de vraag/behoefte van mensen verandert in de loop der jaren en allerlei ontwikkelingen (maatschappelijke, klinische, diagnostische) zorgen voor het ontstaan van nieuwe doelgroepen en nieuw aanbod (bv. doelgroepen als zwervjongeren of mensen met een autistische stoornis en aanbod als kleinschalige zorg dementerenden).

Voorzieningen voor ouderen op wijkniveau en streven naar wijksteunpunten: vanwege beperkte mobiliteit en sociale gebondenheid

Ouderen zijn beperkt mobiel en hebben hun sociaal netwerk vooral op wijk/buurtniveau. Juist in de eigen wijk heeft men de contacten (waardoor eenzaamheid kan worden voorkomen) en krijgt de onderlinge hulpverlening gestalte via vrijwilligerswerk en mantelzorg. Conform het gezegde 'oude bomen moet je niet verkassen' is het belangrijk dat ouderen (ook als de zorgbehoefte toeneemt) kunnen blijven wonen in de eigen wijk.

In een wijksteunpunt kan de oudere (maar ook andere burgers) terecht kan voor een breed scala aan diensten en voorzieningen en wordt de veiligheid/zekerheid gegeven waardoor de oudere het ook daadwerkelijk aandurft om in de eigen woning te blijven wonen. Een dergelijk wijksteunpunt wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de aanbieders van zorg en dienstverlening en de gemeente.

Voorzieningen voor andere doelgroepen worden m.n. op lokale (en soms regionale) schaal gepland

De redenen om de zorg/voorzieningen op wijkniveau te plannen gelden niet/minder voor de andere doelgroepen. Vaak is er geen binding met een speciale wijk; ook zijn de aantallen vaak te beperkt om een

spreiding van de verschillende voorzieningen over de wijken te kunnen realiseren. Aandachtspunt is wel om te grote concentraties van ‘specifieke doelgroepen’ in een bepaald gebied te voorkomen.

Rol van de aanbieders: zij zijn primair verantwoordelijk voor planning en realisering van voorzieningen

Voor een groot deel van de voorzieningen waar het Masterplan over gaat, geldt dat de gemeente slechts zijdelings bemoeienis heeft. De financiering loopt in de meeste gevallen niet via de gemeente.

De inhoudelijke deskundigheid m.b.t. de doelgroep ligt ook vooral bij de aanbieders van zorg en dienstverlening. Deze hebben zicht op de aard en omvang van de vraag/behoefte en op aspecten als de marktsituatie en de concurrentiepositie. Instellingen hebben hier immers dagelijks mee te maken. De gemeente staat op grotere afstand en heeft m.n. een verantwoordelijkheid waar het gaat om het bewaken van het ‘algemeen belang’.

Rol van de gemeente: faciliterend waar het gaat om afstemming; trekkersrol t.a.v. de totstandkoming van Wijksteunpunten

Centrale afstemming bij de planning van voorzieningen wordt als zeer wenselijk gezien. Alle partijen zien hier een rol voor de gemeente weggelegd als organisator/facilitator/bewaker van het proces.

Waar het gaat om de realisering van Wijksteunpunten wordt een meer nadrukkelijke rol voor de gemeenten gezien; de gemeente is hier tevens een van de participanten; m.n. waar het gaat om het realiseren van de – onafhankelijke - informatie- en adviesfunctie.

Randvoorwaarden: te grote concentraties vermijden, overlast voorkomen

Leefbaarheid in de wijk is voor alle betrokken organisaties een belangrijk uitgangspunt. Het leefklimaat in wijk of buurt dient in principe voor alle burgers aantrekkelijk te zijn. Het ontstaan van grote concentraties van voorzieningen dicht bij elkaar zou hier een negatieve invloed op kunnen hebben.

Ander belangrijk aspect is het voorkomen van overlast. Mocht er toch overlast ontstaan voor omwonenden of de buurt dan dient er snel en adequaat op te worden gereageerd. De verantwoordelijkheid voor het voorkomen van en zonodig snel oplossen van overlast ligt primair bij de aanbieder.

Afspraken worden vastgelegd in een gezamenlijke intentieovereenkomst

Cruciaal is dat het Masterplan “iets is van alle partijen gezamenlijk”. Op belangrijke onderdelen van het Masterplan heeft de gemeente immers maar zeer beperkte invloed/zeggenschap. Realisatie van de doelstellingen staat of valt met de medewerking en inspanningen van de relevante maatschappelijke organisaties. De brede ondersteuning door alle betrokken partijen is bezegeld door ondertekening door alle betrokkenen van de Intentieovereenkomst.

Wettelijke kaders:

Wet Maatschappelijk Ondersteuning: raamwet waarbinnen de gemeente veel eigen beleidsruimte heeft; de Wmo kent ook een aantal procesvereisten: interactieve beleidsvorming en horizontale verantwoording.

Wet Gemeentelijke antidiscriminatievoorziening: verplichting tot inrichting van antidiscriminatievoorziening + uitvoering van een aantal wettelijke taken.

3.5 Sport

Sport in Harderwijk, samen sporten en bewegen.

De gemeentelijke visie op sport wordt bepaald door de volgende missie: “het bevorderen van een sterke organisatorische sportinfrastructuur en een kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar sportaanbod, zodat de inwoners van Harderwijk een heel leven lang met plezier en voldoening kunnen sporten en bewegen en de maatschappelijke participatie en betrokkenheid wordt verhoogd”.

Deze missie is vertaald in de volgende doelstelling van het gemeentelijk sportbeleid:

“de gemeente Harderwijk voert een sportbeleid om sport en bewegen onder een zo groot mogelijk deel van de bevolking te stimuleren. De gemeente schept voorwaarden en stelt faciliteiten ter beschikking, zodat verenigingen, instellingen en individuele burgers ieder hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen”.

Beleidsplannen:

- Beleidsnota Sport in Harderwijk (2006-2010)
Eind 2010 volgt de beleidsnota Sport in Harderwijk 2011-2018.
- Beheer Plan Buitensportaccommodaties 2006-2010
Eind 2010 volgt het Beheerplan Buitensportaccommodaties 2011-2014

Algemene doelstellingen van de sport in Harderwijk

- gemeente beschikt over kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod van sportvoorzieningen voor georganiseerde en ongeorganiseerde sporters. Daarvoor wordt sport vroegtijdig bij planvorming en ontwikkeling betrokken.
- Er is een verdergaande samenwerking tussen buurt, sport, onderwijs en welzijn. De combinatiefunctionaris heeft een spilfunctie in deze samenwerking.
- Nieuwe accommodaties worden waar mogelijk geclusterd en ingericht ten behoeve van multifunctionele centra. De openbare ruimte biedt voldoende, veilige mogelijkheden voor ongeorganiseerd sporten en bewegen. Bij het realiseren van voldoende sport- en spelvoorzieningen in de buurt bij de inrichting van de woonomgeving wordt gestreefd naar realisatie van de landelijk gehanteerde norm van 75 m² groen per woning, waaronder ruimte voor recreatie, speelmogelijkheden en trapveldjes.
- Voor diverse doelgroepen zijn er sportstimulerende activiteiten. De realisatie van nieuwe sport- en beweegactiviteiten wordt gestimuleerd en daar waar mogelijk ondersteund..
- Er wordt veel aandacht gegeven aan goed en verantwoord bewegingsonderwijs op de basisscholen.

Kaders:

Voor sport bestaan er geen wettelijke kaders waar mogelijk beleid(smaatregelen) op gebaseerd moeten zijn. De sportkaders zijn terug te vinden in de gemeentelijke beleidsnota sport en het Meerjaren onderhoudsplan buitensportaccommodaties.

Voor beide wordt eind 2010 de nieuwe nota “ Sport in Harderwijk 2011-2018”

gepresenteerd. De evaluatie van de vorige nota's en de nieuwe sociale stadsvisie vormen het uitgangspunt voor dit nieuwe beleid.

De beleidslijnen die hierin vermeld staan zullen leidend zijn voor het sportbeleid van de komende periode.

De gemeentelijke visie op sport wordt bepaald door de volgende missie: “het bevorderen van een sterke organisatorische sportinfrastructuur en een kwalitatief hoogwaardig en betaalbaarsportaanbod, zodat de inwoners van Harderwijk een heel leven lang met plezier en voldoening kunnen sporten en bewegen en de maatschappelijke participatie en betrokkenheid wordt verhoogd”.

Deze missie is vertaald in de volgende doelstelling van het gemeentelijk sportbeleid: “de gemeente Harderwijk voert een sportbeleid om sport en bewegen onder een zo groot mogelijk deel van de bevolking te stimuleren. De gemeente schept voorwaarden en stelt faciliteiten ter beschikking, zodat verenigingen, instellingen en individuele burgers ieder hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen”.

3.6 Veiligheid

Gemeentewet

Bevoegdheden burgemeester op het gebied van openbare orde en veiligheid (afsluiten van panden, plaatsen van camera's, het nemen van noodmaatregelen, etc)

Wet op de Veiligheidsregio's:

Crisisplannen, Risicokaart: De provinciale Risicokaart geeft een beeld van de risico's in uw woon- en leefomgeving. In provincies, gemeenten en regio's worden risico-inventarisaties en risicoanalyses uitgevoerd. Deze worden op de kaart gepresenteerd. Ze hebben een beter overzicht en inzicht van de risico's tot doel. Daarmee kan verder worden gewerkt aan de verbetering van de veiligheid van de omgeving en aan de voorlichting aan burgers over risicosituaties. Deze kaart zal voor het Harderwijkse gedeelte worden geactualiseerd.

Specifieke wetgeving als: Opiumwet, Voetbalwet, Wet op het tijdelijk Huisverbod

Algemene Plaatselijke Verordening:

Een gemeentelijke regeling waarin geregeld wordt wat Harderwijk in de gemeente verbiedt, of juist toestaat (hetzij via een vergunning of ontheffing). Op het gebied van veiligheid zijn er regels in de APV opgenomen, voorbeelden zijn: evenementen, horeca (sluitingstijden), drugsoverlast, cameratoezicht, bestuurlijke strafbeschikking

integraal Veiligheidsprogramma: 2007-2010

Er zijn binnen het IVP 2007-2010 9 speerpunten opgesteld:

- 1 Wijkveiligheid (wordt geïntegreerd in wijkgericht werken)
- 2 Jeugd en veiligheid: overlast
- 3 Jeugd en veiligheid: criminaliteit
- 4 Jeugd en veiligheid: alcohol en drugs
- 5 Huiselijk geweld
- 6 Veelplegers
- 7 Dak- en thuislozen (nachtopvang + 24-uurs begeleiding)
- 8 Senioren
- 9 Risicocommunicatie

Voor 2011-2014 komt er nieuw IVP waarin de raad opnieuw speerpunten zal benoemen.

Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

In het concept Collegeprogramma staat opgenomen dat er in deze periode gewerkt gaat worden met het Keurmerk Veilig Ondernemen voor kleinere winkelcentra (binnenstad en Stadsdennen loopt al). Het is denkbaar dat dit een van de speerpunten wordt binnen het IVP.

Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU)

Binnenkort zal gestart worden met de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan voor de binnenstad. Dit is een instrument waarbij door samenwerking van diverse partners knelpunten in en rondom de horeca zichtbaar worden gemaakt, en later worden opgepakt/uitgevoerd. Partners zijn: horeca, politie, gemeente wellicht bewoners, justitie, Tactus.

NOG Veilighuis

Sinds 5 december 2009 is het NOG Veilighuis geopend. NOG staat voor Noord Oost Gelderland. Het Veilighuis is op te delen in 4 fysieke Veiligheidskamers. Deze kamers staan in Zutphen, Doetinchem, Apeldoorn en Harderwijk waarin diverse veiligheidspartners samenwerken. Centrale gedachte bij dit samenwerkingsverband is dat veiligheidsproblematieken in z'n totaliteit aangepakt worden. Hierbij moet gedacht worden aan vraagstukken op het gebied van veelplegers, huiselijk geweld of jeugdcriminaliteit.

GSO:

- Jeugd: Kansrijk wonen
- Jeugd: CTC Veilig opgroeien
- Veiligheid: Wijkveiligheidsplan Zeebuurt

Overig:

- Locatiekeuze aanleg (nieuwe) speelvelden: vb. Stadsdennen
- Om de 3 jaar wordt een representatief deel van Harderwijk/8 wijken geënquêteerd.
- Nieuwe brandweerkazerne

3.7 Kunst en Cultuur

Het college heeft de nota “Bouwen aan Betekenis - Conceptnota Kunst en Cultuur in Harderwijk 2011 – 2016” richtinggevend verklaard voor de toekomstige ontwikkelingen.

Missie kunst en cultuur 2011-2016: waar staan we voor?

Voor de beschrijving van de Harderwijker missie van kunst en cultuur nemen we de metafoor van de historische Hanzestad die Harderwijk als vertrekpunt. Harderwijk is een stad die zijn gezicht als wereldburger wendt naar de toekomst.

Harderwijk is een stad die geworteld is in de regio, in zijn rijke historie en een voorkeur heeft voor de menselijke maat. De gemeente staat voor een cultureel *ondernemend, open, ontspannen* en *duurzaam* Harderwijk.

Een stad waar iedereen welkom is en zich thuis kan voelen. Wij gaan voor een aantrekkelijke leefomgeving voor onze bewoners en voor een duidelijke identiteit van Harderwijk richting bezoekers en toeristen. Het hele jaar rond.

Het kunst en culturaanbod neemt hierbij een sleutelpositie in. Ondernemend en open betekent ook dat we ruimte bieden voor gedurfde culturele experimenten en particuliere initiatieven.

De gemeente bewaakt de kwaliteit en toegankelijkheid van gesubsidieerde culturele instellingen, waardeert cultureel ondernemerschap, stimuleert cultuurparticipatie en educatie en werkt aan een goede en mooie openbare ruimte. De gemeente waakt over het cultureel erfgoed. De gemeente heeft een stimulerende rol in kunst en cultuur in de regio en is voorbeeld voor de andere gemeenten in de omgeving.

Visie kunst en cultuurbeleid 2011-2016: waar gaan we voor?

Culturele infrastructuur

We gaan voor professionele culturele instellingen in Harderwijk die een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers verzorgen. Wij willen stimuleren dat de culturele instellingen met hun aanbod recht doen aan diversiteit aan doelgroepen in Harderwijk, zodat verschillende groepen zich thuis voelen bij het aanbod.

Wij willen de komende jaren de professionele instellingen versterken door hen aan te spreken op hun ondernemerschap. En door het aanbod te organiseren in afstemming tussen de instellingen of rond een centraal thema, dat leeft bij de bewoners.

Bewoners

Wij willen de inwoners van Harderwijk betrekken bij kunst en cultuuruitingen. Wij geven daarbij voorrang aan jongeren en mensen met een lager inkomen. Wij willen de komende jaren de kracht van de voor Harderwijk kenmerkende vrijwillige inzet versterken, ook op gebied van kunst en cultuur. Wij willen de vele kunst- en cultuurinitiatieven van culturele instellingen en particulieren met elkaar verbinden en benutten als middel tot participatie. Wij stimuleren talentontwikkeling van de jeugd en faciliteren de relatie tussen kunst en cultuur en het onderwijs.

Kunst en openbare ruimte

Wij willen kunst, toegepaste kunst en ons cultureel erfgoed benutten om de uitstraling, betekenis en kwaliteit van de openbare ruimte in Harderwijk te versterken. Een openbare ruimte met kwaliteit verhoogt het woonplezier, trekt bezoekers en bedrijven. Kunst vergroot die kwaliteit. We willen dat kunst voor alle bewoners, bezoekers en bedrijven toegankelijk is; en kunst een middel is voor beleving en dialoog op de kernwaarden.

Economische spin off en toerisme

We willen culturele initiatieven en creatief ondernemerschap benutten als motor voor economische spin off. Wij willen de voorwaarden scheppen voor een creatief klimaat en voor toerisme op basis van de rijke historie van Harderwijk en het historisch centrum. Wij willen cultureel ondernemerschap bevorderen en de stad als podium presenteren.

Vier thema's

In de nota zijn vier doelgerichte thema's beschreven. Het gaat per thema om de volgende doelen:

Visie Culturele Infrastructuur

- Professionele instellingen versterken door hen aan te spreken op hun ondernemerschap en een steviger positie voor Cultuur.Uit (lees samenwerking);
- Het culturele aanbod versterken door het aanbod te organiseren in samenwerking of rond een centraal thema, dat leeft bij de bewoners;
- Een kwalitatief hoogstaand aanbod, dat aansluit bij de vraag van de inwoners en bezoekers van Harderwijk;
- Voldoende kwalitatief goede en betaalbare accommodatie voor kunst en cultuur in Harderwijk

Visie op cultuur en bewoners

- Kunst en cultuur in Harderwijk zijn goed toegankelijk voor alle inwoners en bezoekers;
- Prioriteit voor de doelgroepen jeugd en jongeren en de lagere inkomens;
- Meer presentatiemogelijkheden voor de amateurkunst en volkscultuur;
- Meer afstemming tussen het aanbod kunsteducatie en de vraag van het onderwijs;
- Waar mogelijk combinaties maken tussen kunst en cultuur en de regelingen maatschappelijke stages en nieuwe functionarissen met cultuur.

Visie kunst en openbare ruimte

- Het Waterfront en de verbindingsroutes daartussen zijn prioritair;
- Het vergroten en verbreden van het publieksbereik;
- Bijdrage aan de verhoging van de kwaliteit van openbare ruimte;
- Het invullen van de kwaliteitsgarantie ten aanzien van beheer, onderhoud en opslag van kunstwerken;
- De samenwerking van de Adviescommissie Beeldende Kunst met andere gemeentelijke commissies en afdelingen intensiveren en verbreden.

Visie op cultuur en economie

- Meer ruimte voor creatief ondernemen en culturele allianties;
- Meer onderscheidende Harderwijkse elementen en erfgoed in de festivals en evenementen.

In drie toekomstscenario's worden enerzijds het ambitieniveau en anderzijds de inhoudelijke thema's op het terrein van kunst en cultuur benoemd.

De drie scenario's geven drie toekomstbeelden weer:

1. Vasthouden: een ongewijzigde inzet waarin we knelpunten oplossen;
2. Verdiepen: aangepaste inzet met ontwikkelingen in Harderwijk;
3. Verbreden: ambitieuze regionale aanpak.

De uitvoering van het beleid zal plaatsvinden op basis van de drie bestaande kernwaarden van Harderwijk (Open, Ondernemen en Ontspannen) en de toegevoegde kernwaarde duurzaamheid.

Het college heeft uiteindelijk voor het eerste scenario gekozen met inachtneming van de voorgenomen bezuinigingen per 1 januari 2012. Dit betekent dat het college in ieder geval de volgende speerpunten voor de nabije toekomst aandraagt:

- Realisering broedplaatsen voor creatieve industrie in het voormalig MOB-complex;
- Theater in het waterfront;
- Aandacht specifieke doelgroepen;
- Kunst en de openbare ruimte;
- Cultuureducatie/talentontwikkeling;
- Ondersteuning amateurkunst;
- Aansturing professionele instellingen.

Daarnaast is in het huidige coalitieakkoord het beleidsveld Cultuur aangewezen als beleidsveld met de hoogste bezuinigingsprioriteit. Op 2 september 2010 zijn de raadsleden via de bijeenkomst van de raadscommissie Samenleving geïnformeerd over de ontwikkelingen. In december zal de raad debatteren over de nieuwe nota en in januari 2011 zal de nota worden vastgelegd.

Kaders

Qua systematiek is in de beleidsnota aangesloten bij de stadsvisie. Echter voor het vaststellen van het speelveld voor de komende jaren wordt uitgegaan van een periode van 2011 – 2016. Het speelveld voor kunst en cultuur wordt voor de komende jaren bepaald door de scenariokeuze enerzijds en de bezuinigingsvoornemens anderzijds. Richtinggevend is de benchmark in de nota waarin onze gemeente qua investering in cultuur per inwoner wordt vergeleken met zes andere gemeenten. De investering voor cultuur in Harderwijk ligt onder het benchmarkgemiddelde. Door te kiezen voor de eerste scenario wordt voor de komende jaren maximaal uitgegaan van de instandhouding van de huidige culturele infrastructuur. Door de voorgenomen bezuinigingen zal de het huidige voorzieningenniveau aanzienlijk lager komen te liggen. De uitgewerkte nota is gebaseerd op de opdracht die de raad vorig jaar 19 december 2009 aan het college gaf om te komen met een ambitieus kunst- en cultuurbeleid.